

Indian Opinion

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 4—Vol. LVIII.

Friday, 29th January, 1960

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER
Price: FOUR PENCE

Front Page Editorial

THEY PAY WITH THEIR LIVES

THE hearts of all South Africans, irrespective of their colour, will go out to the dependents and relations of the African and European miners who lost their lives in the Clydesdale disaster. Within the system of modern industrial development such disasters and such tragic losses of life are inevitable. If man chooses to explore, he must take the risks, if he chooses to sail across the seas, he must be ready for death by drowning, if he chooses to mine, he must be ready for such disasters as the one which has enveloped nearly four hundred and fifty miners. The tragedy at Clydesdale has especial significance for the nation at large, for it brings out some truths in a manner which cannot be denied. It is quite the fashion in Government and even less rabid European quarters to explain that all the facilities of civilized life cannot be provided for the African people because they do not pay sufficient taxes. The White man in this country is quick to claim that he is carrying the burden of providing for the Black man from his own income, from the taxes that he pays. When the present Government took over the rule of the country it immediately cut into the amount of money that was available to African education. The African is now being made to pay for his education. The Government gives him no more than he pays in taxes. African pensions, housing, and other relief granted in abundance to Europeans, are niggardly but in the face of the tragedy at Clydesdale these denials and these excuses constitute an act of downright dishonesty. Granted that the African does not pay as much as the White man in direct taxes but what of his colossal contribution in indirect taxes? It is his labour which makes possible the high standards of European comfort in this country and yet he is driven into rabbit warrens for homes and cess-pools of filth and dirt for sanitation. He produces the wealth of the country, giving his all in the process—his life, as the hundreds have done at Clydesdale. He is driven to work animal fashion on the farms of the White man. And what does he get in return? The tragedy at Clydesdale is unchallengeable reminder to all White South Africa of the contribution which the Black man makes to the wealth of this country. In the face of it, and of its parallels, no one in this country, least of all the European rulers, can ever honestly talk about the measure of taxes paid by the African people when discussing amenities for them.

India Does Not Propose To Nationalise Sugar Industry

NEW DELHI—A categorical statement that Government did not propose to nationalise the sugar industry at present was made by Mr S K Patil, Minister of Food and Agriculture, in the Lok Sabha.

Mr Patil said that the present policy of granting licences for

the manufacture of sugar to co-operative societies of sugarcane growers would stand for the present. "But," he added, "nothing is final in the world and if at any time it becomes necessary to revise that decision, surely it can be done."

AS KENYA MOVES TO SELF-GOVERNMENT

INDIANS FACED WITH PROBLEMS

(By A Special Correspondent)

MOMBASA.—Behind the headline "Indians Demand Fair Share In Government Without Coming In Way of African Rights" in the Indian-owned "Kenya Daily Mail," of Mombasa, lies the dilemma of the Asian peoples of this part of Africa. When Britain transferred power to the White colonists of Natal, the Transvaal and the Orange River Colony the Indian was the first to suffer. He was immediately excluded, his rights were whittled down and a process of oppression, which continues to this day, was set into motion. When the Central African Federation was formed it was again the Indian who was immediately excluded. And now the Asian in East Africa is on the horns of a dilemma. It is the native people of Africa who are clamouring for the transference to them of power and the Asian is afraid. Some of these fears were expressed at a public meet called jointly by the Indian, Indian Moslem and Arab members of the Kenya Legislative Council.

SPEAKING at this meeting, the Hon. S. G. Hassan, the Indian Muslim Member for Eastern Area, said that when the British Government was trying to hand over the government of the country to the people of the country, Asians had the right to demand that they should be considered as people of the country and given a reasonable share of this government of the country.

Dr Hassan dealt exhaustively with the situation before and after the formation of the Kenya National Party, and the reasons which had led to differences of opinion between the African and Asian members of the Party.

"When we found," Dr. Hassan went on, "that African members were preparing to go to the round table conference in London as Africans laying down their demands entirely different from the joint statement of the Kenya National Party published in the Press, we felt that we could not support that. Taking this point into consideration we came to an amicable arrangement that until such time that we come back from the round table talks in London it was far better that Africans should go as Africans and Asians as Asians."

Not Consistent

Dr Hassan pointed out that the racial divisions are due to the fact that the administration in the country had run on racial lines for the last sixty years. It was in the interests of the different racial groups when that was done in the early stages. But

(Continued on last page)

Indian Commands UN Forces

Major General P S Gyani has taken over command of the United Nations Emergency Force in the Middle East.

General Gyani, whose appointment to succeed General E L M Burns of Canada was confirmed by the General Assembly left New York for Gaza where the Force has its headquarters.

The new commander has been a distinguished soldier of India since 1931 and saw service on the Burma Front during the war.

General Gyani said he considered his appointment to be a "very great honour to India."

Indian Opinion

FRIDAY, 29TH JANUARY, 1960

Cato Manor

THE brutal massacre of the policemen at Cato Manor on Sunday night has brought forth threats of firm action by the Government. It has declared in definite terms that there is a limit to the "pampering" of people, insinuating, it would appear that the Black people of Cato Manor have been given excessive rights and liberties and so have broken out in violence. Violence of this type cannot be tolerated but to blame the people for their behaviour is to deny truth. No one who cares to exercise a little thought on the subject of Cato Manor, and on similar situations elsewhere in the country, can honestly blame the people concerned. Their violence is only the result of the violence practised on their souls and on their bodies physical by the Government of the country. The blame rests four square on White South Africa for this massacre of men who were going about their duty. The tragedy is that these men had such duty to perform. If there had been no such duty, there would have been no such massacre. And, White South Africa will do well to remember, as long as policemen in this country have such duties to perform so long will there be such massacres. They will only differ in shape, form and content. That is all. If the Government expects a correction it must itself return to the non-White people of the country their souls and refrain from violence upon their bodies physical. All other corrective action will be mere palliatives and temporary remedies.

Bapuji

TWELVE year ago, on January 30, the twentieth century's greatest apostle of non-violence died violently at the hands of an assassin. The whole world was shocked, and then grieved at the death of this little figure no more than a hundred pounds in weight, no more than a bundle of skin and bones and yet possessed of a strength far greater than all the resources of Western technology put together. What he has done for India and humanity is well known. In India his memory is being kept alive by the people in various ways but in this country, where he first discovered himself and for whose Indian people he did much, his memory is fast growing dim. He devoted twenty years of his life in the cause of the Indian people of Natal and the Transvaal. This must not be forgotten. On the occasion of the twelfth anniversary of his death we devote some of the pages of this journal which he founded and edited to Gandhian literature, philosophy and writings.

* The Ethics Of Passive Resistance *

(PRIZE WINNING ESSAY—1908).
(SECOND INSTALMENT)

By M. S. MAURICE

EDITOR'S NOTE: In January 1908 when the Indians in the Transvaal were employing "passive resistance" against the law which required every Indian in the Colony to register and carry a permit authorising him to reside in the Transvaal the *Indian Opinion* organised an essay on "The Ethics of Passive Resistance." It must be remembered that the deliberate defiance of unacceptable laws was being used for the first time as a political weapon under the direction of Gandhi. Four essays were received and judged by Rev. J. J. Doke, Minister of the Central Baptist Church. The first prize was awarded to M. S. Maurice, "Bon Espoir," Molteno Road, Claremont, Cape Town. "Mr Maurice," said the notice announcing the award "is an Indian gentleman." We reproduce below the second instalment of the essay. The first instalment appeared in our last week's issue.

WHAT kind of Society is it which, at this period, has for its base, inequality and injustice? The hell of the poor makes the paradise of the rich. Not only has happiness not come, but honour has fled." We should be sorry to think with Victor Hugo that this is so. And yet Tolstoy and Hugo shine as two of the greatest minds which have probed into the depths of humanity in our time. Thoreau, one of the greatest of American moralists, the author of "The Duty of Civil Disobedience," was a martyr to his principles—principles dictated by the highest sense of duty to the State, as well as obedience to conscience. Human convictions may be right or wrong, but there is always a limit to human endurance in the fulfilment of human law. No man to day will pretend to deny to a modern Japanese the highest form of personal courage and the severest form of moral rectitude. They have been apparent to us of late years in many ways. To us his "Bushido" may seem a blind fetish, but its true meaning, its deep significance, is understood and appreciated by the deepest thinkers of our day. They know it touches the deep chords of humanity. When we have grasped the true moral side of Japanese ethics, and realize to ourselves what a changed being a cultured Japanese has become under the law of evolution, it will be easy for us to understand why at moments of great trial—when the spirit of patriotism and family relationship is in the ascendant—he passively resists the admonitions of the inner monitor, refuses to save his life, and creates for himself a moral injunction as it were for physical extinction so as to reach up to a spiritual life of national redemption and regeneration.

Fullest Justification

Passive resistance as a political weapon and a moral action has, therefore, the fullest possible justification behind it. To offer physical force against recognised authority which seeks to enforce any law, good or bad, would be morally wrong. When you however resist the law, not actively but passively, you thereby imply that what is good and just law to some may be bad to others. While human institutions continue imperfect men of strong conscience and rational ideas will adopt this mode of expressing their protest against iniquitous ordinances.

Under any form of government power is relegated to a group of men to judge in righteousness and to rule with equity and justice. It does not follow that because men are called to power, and are invested with authority to enact laws, they must be considered immaculate or infallible. Too often the best men—the most humane, the most just, the most practical, the most considerate—remain subjects, and do not become rulers or framers of laws for their fellowmen. Similarly, too often those who attain to power are inconsiderate, tyrannical, unjust. If proof were needed it will be found ready to hand from almost every country and from every age. To take a recent case in point from a nation in the front rank, I would cite, the passive resistance offered by a large section of highly educated people in England against the last Education Act. Here we have a form of government which has undergone a 'purifying process' during centuries of civilisation—a government which, by common admission, has reached almost the highest limit of advanced

(Continued on page 33)

East African View On Boycott: Moral Gestures Useful

DISCUSSING the boycott of South African goods in England, the Indian owned *Kenya Daily Mail* of Mombasa writes: Outside moral forces have their use in the case where the people themselves are so strongly opposed to a system of Government that they are prepared to die to do away with it. It appears that the African population has not yet reached that stage. All those willing to give all and any sort of support to the African people in South Africa will have to wait patiently until that time comes and a leader of the calibre of Mahatma Gandhi arises there to generate the type of non-violent moral force which gave India her freedom and independence. In the meanwhile such moral gestures as the boycott of South African goods have their use in the field of cultivating and strengthening world public opinion."

THE editorial goes on: The boycott is not likely to be effective. The initiators must be quite well aware of this and also that such a step is likely to result in the stiffening of this policy in South African Nationalist circles. Whether their apartheid policy is right or wrong they are likely to base their view on the principle whether outside world has a right to interfere in the domestic affairs of a country and to bring pressure on a country to change its beliefs against the will of the majority.

This reasoning is of course basically faulty because the will of the true majority of the South African people who are Africans is not supporting the colour bar and apartheid policies of the Government which is composed of only the White citizens of South Africa. The South African Government may complain of interference in the domestic affairs of the country by outside world, but have not all those who look at the problem from the point of view of peace and harmony in the world and the welfare of the humanity as a whole the right to

express themselves and protest against this violation of the fundamental rights of humanity non-violently? There have been violent world wars for lesser ideals.

As a moral gesture of world disapproval the boycott must however make the other parts of the world conscious of the crime of the White people in South Africa against the humanity and if any vestige of moral sense which should inspire all peoples and Governments were left among them they should pause to consider and review their policies in the light of world opinion. There is little hope of this happening.

Our own belief is that time is not very far when free and independent Governments in the other parts of Africa would combine to exercise the type of economic, political and moral pressure on the White people of South Africa which will bring home to them without the slightest possibility of doubt that if they wished to survive they will have to change their ideas and thoughts and adopt them to conform to the prevailing standards

White Supremacy Will Never Yield To "Verbal Persuasion"

THE Liberal Party support of the overseas boycott of South Africa is partly due to the insistence of its African members according to a statement issued by Mr. Alan Paton, its National President, and Mr. Peter Brown, the National Chairman. The statement declares: "White supremacy will never yield to mere verbal persuasion. The use of a boycott against one's own country is not pleasant, but the continuance of that inhuman boycott (of men's lives and energies) called Apartheid is intolerable. Willingness to use the boycott depends primarily on how deeply one rejects Apartheid."

IN support of its approval of the boycott, the Party lists several reasons. The Government has not paid any attention to the deputations, the petitions and the protests of the non-White people against the injustices of the Apartheid laws.

"The fact is that the Government has made impossible any kind of democratic action by non-White people. It has even crippled White democratic opposition."

"Non-White South Africans, whose leaders denounced violence, turned to passive resistance and boycott. What other weapons had they left? And who would not rather see the use of this kind of pressure, instead of violence and bloodshed? The Liberal Party believes in fact that this is

of world behaviour, mind, conscience and consciousness. It would not be more than two decades for this to come about and to give the rude shock of unprepared awakening to the White people of South Africa. It will be very unpleasant too when it will come. There is still time for them to see reason. But they are not likely to

the choice, that these are in fact the only two kinds of weapons left to non-White people who resist Apartheid.

"It believes further that it is only through evidence of convincing support for such campaigns as the present boycott that opponents of violence in South Africa can maintain their positions of leadership in their various communities."

"What will happen if these pressures are not used? We believe that the choice will then be between the status quo and revolution. We find either of these solutions unacceptable. Therefore we are prepared to use such pressures."

"White South Africans should realise clearly that unless pressures of this kind are used, the only way to break Apartheid will be by revolution. The Liberal Party cannot be accused of not having tried ordinary Parliamentary weapons. It will continue to use them, but it believes that by themselves they are useless. White supremacy will never yield to mere verbal persuasion."

New India Assurance Co. Ltd., India's Leading Company

We Transact:

Fire, Marine, Transit, Motor, Baggage, Burglary,
Householders & Houseowners (Comprehensive),
Personal, Accident etc.

Principal Controlling Officers in the Union of South Africa

Jalbhoy Rustomjee & Son

140 Queen Street, — Durban
Phone: Durban 25845, 28513, 29807

DO YOU KNOW

That NEW INDIA is by far India's largest Insurance Company;
That NEW INDIA operates in over forty-five countries;
That NEW INDIA has over 65 branches in India alone;
That NEW INDIA receives over £6,000,000 Premium EACH YEAR on Fire, Marine & Accident.

FOR SECURITY
AND SERVICE
INSURE WITH
NEW INDIA

ON January 30, 1948, an assassin's bullets brought to an end the life of Mahatma Gandhi, the man who had steered India to independence, and who had been virtually canonised in his own life-time. We take the opportunity to devote this and some of the following pages to Satyagraha and some of the things he was interested in.—Editor.

THE DISCOVERY OF SATYAGRAHA

SATYAGRAHA means holding fast to Truth which is existent. All thoughts, actions and speeches must be in accordance with it. It is very interesting how for the first time Gandhiji came across the word *Satyagraha*, which is so meaningful in his philosophy. In 1906 he organised the Indians of South Africa and launched a non-violent movement against the unjust laws that were imposed by the Government on Indians. Gandhiji had at first called the movement passive resistance but later on found that passive resistance was not fully non-violent. He felt the need for a proper word to designate "his movement. Mahatma Gandhi suggested the word *Sadagraha* meaning "firmness in a good cause" and Gandhiji modified it to *Satyagraha* meaning "holding fast to Truth."

Gandhiji said that it was in the family life that he had first learnt the gospel of *Satyagraha*. "I learnt the lesson of non-violence in my family when I was young." When he was only fifteen years old, he contracted certain bad habits and his accomplice was his brother. This brother ran into debt of about twenty-five rupees. Gandhiji had on his arm an armlet of solid gold. He clipped a bit out of it and the debt was cleared. This guilt of stealing gold set heavily on young Gandhi and he wrote a letter confessing his guilt to his father. "I was trembling all over as I handed the confession to my father. He was then suffering from distal and was confined to bed. As he read it through, tears like pearl-drops trickled down his cheeks, wet-

The Meaning Of Satyagraha

SATYAGRAHA is soul-force or spiritual force: Its first requisite is a living faith in God. A non-believer cannot be a *satyagrahi*. "He or she must have a living faith in non-violence. This is impossible without a living faith in God. A non-violent man can do nothing save by the power and grace of God. Without it he won't have the courage to die without anger, without fear and without retaliation." Can a person who does not believe in God, a Buddhist, a positivist, or a materialist become a *satyagrahi*? By God Gandhiji does not always mean a Person or Being endowed with perfection. A moral Order, a Spiritual Order or Truth in any other form may be considered as the ultimate Reality or God. God to him is Truth. He used to say formerly, God is Truth but later on began to say Truth is God. Prof. Bose observes: "Whereas he used to say formerly that God is Truth, from a little before 1921, he began to say, Truth is God. The distinction, though subtle, is of very significant character. With this changed creed, he could easily accommodate as fellow-seekers those who looked on Humanity or any other object as their God, and for which they were prepared to sacrifice their all."

Satyagraha is non-co-operation with evil in any form. The evil is to be met not only by

ting the paper. For a moment he closed his eyes in thought and then tore up the note. He had sat up to read it. He again lay down.

I also shed tears when I saw my father's agony. Those pearl-drops of love cleaned my heart and washed my sin away... This was for me an object lesson in *ahimsa*. "I also learnt," says Gandhiji, "the lesson of *ahimsa* from my wife Kasturba. I tried to bend her to my will. Her determined resistance to my will on the one hand, and her quiet submission to the suffering my stupidity involved on the other, ultimately made me ashamed of myself and cured me of my stupidity in thinking that I was born to rule over her; and in the end she became my teacher in non-violence. And what I did in South Africa was but an extension of the rule of *Satyagraha* she practised in her own person."

evil but by good. *Satyagraha* is non-violent resistance. The practice of meeting evil by good is as old as civilisation itself. It is the Indian and the Chinese philosophers who first discovered in good the remedy for evil. The *Vedas* and the *Upanishads* declare that good conquers evil in the long run: Vaishnavism asks its followers to meet evil by good. We all know how Chaitanyadeva, an apostle of Vaishnavism, exclaimed when violently struck by a ruffian, "But I shall offer you my love."

The history of Vaishnavism is a chequered career of evils appearing on the path of good but melting away at its very touch. Lord Buddha faced sufferings and evils by a solemn equanimity of mind. Seated under the Bo-tree Gautama remained steadfast against Mara's showers of rocks and darts.

The Jainas also believe in facing evil by good. According to Jainism, a person who has *samyaktva* always abstains from causing evil, suffering, pain and to others. He answers the vehemence of evil by good and love. Confucius, the great sophist of China, based his moral philosophy on true human relationships. All evils could be overcome if true relationships were established.

The relationships are only the embodiments of good. To Confucius, the good arising out of filial piety can lead moral excellence.

Christianity comes very near the Eastern lore when it asserts that generous love wins and overcomes the violent man. If we trace the history of Christianity, we find, it conquered the violence of the Roman World by love and goodness. The significance of the Cross has been patient suffering and meeting evil by good. St. Augustine declares that the world order of force and greed is opposed to that of self-realisation but progress results when the latter conquers the former. The conquest is effected by suffering love. Christianity again was saved from the violence of Huns by the goodness of its followers. The Pope Leo the Great went out to meet the barbarians and his talk and look were sufficient to persuade them to go back. George Fox, the founder of the Quaker Community, was once attacked by a man with a naked sword in his hand. Fox looked at him with goodness and love and said: "Alack for thee, poor creature, what wilt thou do with

thy carnal weapon? It is no more to me than a straw." The man sheathed his sword and felt consolation in being conquered. The mystics—Jacob Boehme, St. Francis of Assisi, Kabir, Ramakrishna—have told us how evils stood in their path of *sadhana* and how by means of love and benevolence, they were overcome.

In modern times, Tolstoy and Gandhiji have recommended to us non-violence as an antidote against violence. Tolstoy realized the true significance of the Cross and taught mankind how to overcome evil by love. Gandhiji realized in his life the values of *ahimsa*. He says, evil is both inside and outside us. The internal evil is more pernicious than the external one. Fear, anger, lust, jealousy, greed and infatuation are to be conquered by moral virtues. Violence can be extinguished by non-violence which is prompted by moral courage, love and humanity.

The efficacy of love as an antidote of violent hatred cannot be underrated. By loving your enemy you create in him respect and admiration for you. You strive to conquer hatred by love and so you fight your enemy in joy and confidence. Hatred should not be fought by anger. Contrasting love with anger, Gregg says "Anger, as well as love, can be creative, for both are expressions or modes of energy. But love contains more energy than anger."

Love as a sentiment is more inclusive and attracts to itself more than anger. Love involves the very principle and essence of continuity of life itself. Love is more lasting. If considered as an instrument, it can be more efficiently and effectively wielded, has better aim, has a better fulcrum or point of vantage than anger.

Love gains a stronger and more lasting approval from the rest of mankind.

My Mission

My mission is to convert every Indian, whether he is a Hindu, Muslim, or any other, even Englishmen and finally the world, to non-violence for regulating mutual relations whether political, economic, social or religious.

—M. K. GANDHI.

GANDHI AND NATURE CURE

THE CURATIVE POWERS OF MUD

GANDHI was greatly influenced by writings on *Nature Cure*. He felt that *Nature Cure* was an effective yet inexpensive system of medicine for the people. Briefly what he meant by *Nature Cure* is: Disease is an attempt of the body to get rid of toxins. If the body is helped in the process of elimination by fasting, cleansing of the bowels, by enemias, baths and massages, the body can be restored to normal health. It was from *Return to Nature* (by Just) that Gandhi learnt of the curative powers of mud and below we give his views on the use of mud in effecting cures, as he has set them out in his *Key to Health*.

JUST lays great emphasis on the use of earth. For constipation, he advises cold mud poultice on the lower abdomen. The mud poultice should be 3" broad, 6" long and ½" thick. Just claims that mud can cure a man bitten by a poisonous snake. He would pack wet earth all around the body. I mention this for what it is worth. I would like to put down here what I have tested and proved for myself. It is my experience that amud poultice applied to the head, relieves headache in most cases. I have tried it in hundreds of cases. Headache may be due to several causes, but whatever the cause, as a general rule, an application of mud poultice relieves it for the time being.

Mud poultices cure ordinary boils. I have applied mud to discharging abscesses as well. For these cases I prepare the poultice by packing the mud in a clean piece of cloth dipped in potassium permanganate lotion, and apply it to the abscess after washing it clean with permanganate lotion. In the majority of cases this treatment results in complete cure. I do not remember a single case in which it has failed me. Mud application immediately relieves the pain of a wasp sting. I have used it in many cases of scorpion bite, though with much less success. Scorpions have become a nuisance in Sevagram. We have tried all the known treatments for scorpion bite, but none has proved infallible. I can say this that the results of mud application are not inferior to those of any other form of treatment.

In high fever, an application of mud poultice on the head and abdomen is very useful. Although it does not always bring down the temperature, it does invariably soothe the patient and make him feel better, so that the patients themselves ask for these applications. I have used in several

cases of typhoid fever. The fever no doubt runs its own course but mud applications seem to relieve restlessness and abate the suffering. We have had about ten cases of typhoid fever in Sevagram with complete recovery in every case, so that the inmates of the Ashram are no longer afraid of typhoid fever. I have not used any drugs in the treatment of these cases. I have made use of other *Nature Cure* methods besides mud poultices, but about those in their own place.

In Sevagram we have made free use of hot mud poultices as a substitute for anti-phlogistins. A little oil and salt is added to the mud and it is heated sufficiently long to ensure sterilization.

I have not told the reader what kind of earth should be used for mud poultices. In the beginning I used to procure sweet-smelling clean red earth. It emits a delicate smell when it is mixed with water. But this kind of earth is not easy to obtain. In a city like Bombay it is a problem to get any kind of earth. It is safe to use soft alluvial clay, which is neither gritty nor sticky. One should never use earth taken from manured soil. Earth should be dried, pounded, and passed through a fine sieve. Is there is any doubt as to its cleanliness, it should be well heated and thus sterilized. Mud used as a poultice on a clean surface need not be thrown away after use. It can be used again and again after drying it in the sun or on fire and pounding and sieving it. I am not aware that mud poultice made out of the same earth again and again as described above, is any the less efficacious. I have myself used in this way and did not find it any the less efficacious for repeated use. Some friends who regularly use mud poultices, tell me that mud from Yamuna's banks is particularly good for this purpose.

GANDHI ON:

Non-Violence

I HAVE ventured to place before India the ancient law of self-sacrifice. For *Satyagraha* and its offshoots, non-co-operation and civil resistance, are nothing but new names for the law of suffering. The *rishts* who discovered the law of non-violence in the midst of violence were greater geniuses than Newtown. They were themselves greater warriors than Wellington. Having themselves known the use of arms, they realised their uselessness, and taught a weary world that its salvation lay not through violence but through non-violence.

Non-violence in its dynamic condition means conscious suffering. It does not mean meek submission to the will of the evil doer, but it means putting one's whole soul against the will of the tyrant. Working under this law of our being, it is possible for a single individual to defy the whole might of an unjust empire to save his honour, his religion, his soul, and lay the foundation for that empire's fall or its regeneration.

And so I am not pleading for India to practise non-violence because it is weak. I want her to practise non-violence being conscious of her strength and power. No training in arms is required for the realisation of her strength. We seem to need it, because we used to think that we are but a lump of flesh. I want India to realise that she has a soul that cannot perish and that can rise triumphant above every physical weakness and defy the physical combination of the whole world.—Gandhi in *Young India*, 11th August 1920.

Just writes that clean earth may be eaten in order to overcome constipation. Five to ten grams is the maximum dose. The rationale is said to be this. Earth is not digested. It acts as roughage and must pass out. The peristalsis thus stimulated pushes out the faecal matter as well. I have not tried it myself. Therefore those who wish to do so, should try it on their own responsibility. I am inclined to think that a trial or two is not likely to harm anyone.

Unto This Last Changed Gandhi's Life

DURING the days of my education I had read practically nothing outside textbooks, and after I launched into active life I had very little time for reading. I cannot, therefore, claim much book knowledge. However, I believe I have not lost much because of this enforced restraint. On the contrary, the limited reading may be said to have enabled me thoroughly to digest what I did read. Of these books, the one that brought about an instantaneous and practical transformation in my life was *Unto This Last*. I translated it later into Gujarati, entitling it *Sarvodaya* (the welfare of all).

I believe that I discovered some of my deepest convictions reflected in this great book of Ruskin, and that is why it so captured me and made me transform my life. A poet is one who can call forth the good latent in the human breast. Poets do not influence all alike, for every one is not evolved in an equal measure.

The teachings of *Unto This Last* I understood to be:

1. That the good of the individual is contained in the good of all.

2. That a lawyer's work has the same value as the barber's inasmuch as all have the same right of earning their livelihood from their work.

3. That a life of labour, i.e. the life of the tiller of the soil and the handicraftsman is the life worth living.

The first of these I knew. The second I had dimly realized. The third had never occurred to me. *Unto This Last* made it as clear as daylight for me that the second and the third were contained in the first. I arose with the dawn, ready to reduce these principles to practice.

HAWKERS AND TRADERS

Gen's wrist watches, 17/6 with 15 jewels 22/6, 17 jewels, waterproof, shockproof 32/6, 21 jewels, waterproof, shockproof, 37 6, 25 jewels, waterproof, shockproof, 41/6; Ladies wrist watches 39 6, 25 jewels 49/6 A. I. Agencies, P.O. Box 3980, Cape Town.

No Catalogues

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns. Contact No 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor Diagonal & Market Sts Johannesburg. Phone 33-1854

GANDHI, THE YOUNG BARRISTER COMES TO SOUTH AFRICA

Having completed his law studies in England, Gandhi returned to his native land and set up practice as a lawyer. Shortly afterwards he got the opportunity to go to South Africa. He has given an account of the circumstances in which he came to this country and his experiences here in his book "Satyagraha in South Africa," written from memory over thirty years after the events he describes had taken place.

I LEFT India for South Africa in April, 1893. I had no idea of the previous history of the Indian emigrants. I went there on a purely professional visit. A well-known firm of Porbandar Memans then carried on trade in Durban under the name and style of Dada Abdulla. An equally well-known and rival firm traded at Pretoria under the designation of Tarb Haji Khanmamad. Unfortunately, an important law-suit was pending between the rivals. A partner of the firm of Dada Abdulla who was in Porbandar thought that it would help their case if they engaged me and sent me to South Africa.

I had been just called to the bar and was quite a novice in the profession, but he had no fear of my mishandling their case, as he did not want me to conduct the case in the court but only to instruct the able South African lawyers they had retained. I was fond of novel experiences. I loved to see fresh fields and pastures new. It was disgusting to have to give admission to those who brought me work.

The atmosphere of intrigue in Saurashtra was choking to me. The engagement was only for one year. I did not see any objection to my accepting it. I had nothing to lose as Messrs Dada Abdulla expressed their willingness to pay my travelling expenses as well as the expenses that would be incurred in South Africa and a fee of one hundred and five pounds. This arrangement had been made through my elder brother, now deceased, who was as father to me. For me his will was a command. He liked the idea of my going to South Africa. So I reached Durban in May 1893.

Being a barrister-at-law, I was well dressed according to my lights and landed at Durban with a due sense of my importance. But I was soon disillusioned. The partner of Dada Abdulla who had engaged me had given me an account of what things were like in Natal. But what I saw there with my

own eyes absolutely belied his misleading picture.

My informant was, however, not to blame. He was a frank, simple man, ignorant of the real state of affairs. He had no idea of the hardships to which Indians were subjected in Natal. Conditions which implied grave insult had not appeared to him in that light. I observed on the very first day that the Europeans meted out most insulting treatment to Indians.

I will not describe my bitter experience in the courts within a fortnight of my arrival, the hardships I encountered on railway trains, the thrashings I received on the way and the difficulty in and the practical impossibility of securing accommodation in hotels.

Suffice it to say, that all these experiences sank in me. I had gone there only for a single case prompted by self-interest and curiosity. During the first year, therefore, I was merely the witness and the victim of these wrongs. I then awoke to a sense of my duty. I saw that from the standpoint of self-interest South Africa was no good to me. Not only did I not desire but I had a positive aversion to earning money or sojourning in a country where I was insulted; I was on the horns of dilemma.

Two courses were open to me. I might either free myself from the contract with Messrs Dada Abdulla on the ground that circumstances had come to my knowledge which had not been disclosed to me before, and run back to India. Or I might bear all hardships and fulfil my engagement.

I was pushed out of the train by a police constable at Maritzburg, and the train having left, was sitting in the waiting room, shivering in the bitter cold. I did not know where my luggage was, nor did I dare to inquire of anybody, lest I might be insulted and assaulted once again. Sleep was out of the question. Doubt took possession of my mind. Late at night, I came to the conclusion that to run back

to India would be cowardly. I must accomplish what I had undertaken. I must reach Pretoria, without minding insults and even assaults. Pretoria was my goal.

The case was being fought out there. I made up my mind to take some steps, if that was possible, side by side with my work. This resolution somewhat pacified and strengthened me but I did not get any sleep.

Next morning I wired to the firm of Dada Abdulla and to the General Manager of the Railway. Replies were received from both Dada Abdulla and his partner Sheth Abdulla Haji Adam Jhaveri who was then in Natal took strong measures. They wired to their Indian agents in various places to look after me. They likewise saw the General Manager.

The Indian traders of Maritz-

burg came to see me in response to the telegram received by the local agent. They tried to comfort me and told me that all of them had had the same bitter experiences as myself, but they did not mind such things, being habituated to them. Trade and sensitiveness could ill go together. They had therefore made it a principle to pocket insults as they might pocket cash. They told me how Indians could not enter the railway station by the main gate, and how difficult it was for them to purchase tickets.

I left for Pretoria the same night. The almighty Searcher of all hearts put my determination to a full test. I suffered further insults and received more beatings on my way to Pretoria. But all this only confirmed me in my determination.

Books of all sorts, Indian, Ancient, Historical

JUST ARRIVED

Caravan	2/-
Indian Annual	7/6
Illustrated Weekly	2/-
How the Great Religions Began	3/6
Gandhi: His Life and Message for the World	3/6
The Religions of Man	5/6
Indians of America	5/6
The History of the World in 240 pages	5/6
Live without fear	3/6
The Way to Popularity and Personal Power	2/9
The Negro in American Culture	5/6
God's Wonderful World: a Song Book	5/6
Mohammedanism	5/6
Good Stories, Riddles and Jokes	4/9
Toasts and Speeches	4/9
Everybody's Letter Writer	4/9
How to Win Friends and Influence People	3/6

Obtainable from:

D. ROOPANAND BROS.

PUBLISHERS AND BOOKSELLERS

Phone 20707. (Est. 1932) P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

UNIQUE FEATURE OF NEW INDIA

Fundamental Human Rights Guaranteed

NAIROBI.—"A singular and unique feature of contemporary India is the method which we have adopted for working towards our goal," states Mr I J Bahadur Singh, the Commissioner for India in East Africa, in the course of a message on the occasion of the tenth anniversary of the establishment of the Republic of India. Mr Singh explained: "We have given ourselves a democratic Constitution which guarantees to every citizen of India fundamental human rights. We are attempting to work and manage our political and other institutions in the context that democracy is not an end in itself, but a means to an end. The end being the creating of conditions whereby, apart from equality of opportunity, the individual can live with honour and dignity and fulfil his need for material and spiritual growth."

The message continues:— On this day as India completes the first decade of her existence as a Sovereign Republic, Indians everywhere look back with a justifiable sense of achievement and pride over the twelve eventful years which have passed since our independence.

Political independence is but the first milestone in a long and hazardous march. Since 1947,

Boycott To Be Debated

THE Durban International Parliament will debate the boycott of South African goods on Wednesday, February 3, at the University of Natal City Buildings in Warwick Avenue.

Mr Jonathan Paton will move as a Government motion: That Patrick van Rensburg's boycott campaign has the support of the people who are likely to suffer most.

Mr. A K M Doerat, the veteran politician, was awarded the "Most Improved Speaker" Trophy of the Parliament.

The following is a list of the Cabinet announced by the Prime Minister, Mr. Ronald W. Morris, who is also Minister of External Affairs and Defence:

Minister of Interior, Labour and Agriculture (Deputy Prime Minister): Mr A K M. Doerat, Minister of Finance: Mr. E H. Ismail, Minister of Justice: Mr C I. Vawda; Minister of Health and Social Welfare: Dr. M I. Essack, Minister of Education, Arts and Science: Mr. V K. Naidu, Minister of Commerce, Industries and Mines, Posts and Telegraphs: Mr. R Rajkumar; Minister of Transport: Mr Ahmed I Bhoola.

The "Parliament" will meet on the following dates during the present session: February 3 and 17, March 2 and 16, April 20, May 4 and 18 and June 1 and 15.

our purpose has been to give an economic and social content to our independence. This task, which above all means the raising of the living standards of our 415 million people, is one of great enormity and on an uphill one.

Hard Work

As the years go by, and as the magnitude and complexity of our task and the method of our approach are brought home to the Indian people, so too their capacity for hard work and sacrifice, their idealism and their faith in Indian leadership are increasingly manifested.

We are fortunate in the generous help and assistance which we have received from many friendly countries, and so more particularly from the Commonwealth with which we are happily associated.

Our countrymen abroad, whether they are Indian nationals or are nationals of the countries in which they are settled also naturally take a great interest in events in India. As we enter what is bound to be a difficult year for India, I would like to say how heartened we feel by their interest and sympathy.

May I take this opportunity of sending the greetings and good wishes of my colleagues and myself to our friends and well-wishers of all races to those persons of Indian origin who have made these territories their homes, and to all Indian nationals.

APPEAL FOR INDIAN WITNESS

Would the Indian driver or anyone else who witnessed an accident at approx 6.45 p.m. on Nov 3rd, 1958, on the National Road near AMANZIMOTI involving a Peugeot Station Wagon and a black and white Simca Vedette (The driver of the latter car was removed by ambulance to Hospital unconscious) please contact Mr Ritch of Forder, Ritch & Eriksson, Port Shepstone.

The Ethics Of Passive Resistance

(Continued from 28 page)

democracy, in which power is attained by a just and equitable process—by sheer force of intellect and reason—a government which bares on the face of it every element of moral right and expediency. Yet we see a law promulgated in the best interests of the whole community, but which proves in its operation, directly antagonistic to, and unacceptable by a large, intelligent and otherwise obedient section of that community. Numerous laws are in operation to which it gives willing and unquestionable obedience, but, owing to reasons which have swayed humanity in all ages, it finds that its conscience revolts against the new measure. The new enactment caused a serious conflict in their minds: it warred against their sense of right. It therefore simply declined to do the law's bidding and accepted the consequent penalties.

Laws are said to be made for the safety, the security and the protection of the interests of the people: they are not made to

chastise and oppress. They must be guided by reason, necessity, expediency—in the interests of all. They must injure none: they must not remorselessly override the domain of reason and conscience. They must act with justice and circumspection. "Render unto Caesar that which is Caesar's" does not mean that men should resign themselves body and soul to the law, at the law's bidding. Three times within my knowledge has a high-minded, law-abiding and intelligent citizen met the law's injunctions by paying the required fine instead of complying with the law which demanded that he should have his child vaccinated. On moral grounds he was right not to set aside his conscientious scruples. To salve his conscience he became a passive resister. In the words of Thoreau, this man was a man first and a subject afterwards. He obeyed the law of conscience before blindly complying with the alternative of man-made law. "It is not desirable to cultivate a respect for the law so much as for the right. The only obligation which I have a right to assume is to do at any time what I think right."

(To be continued)

TO LET
FLATS: Two Rooms
and Kitchen—Central
Area
 51 MARKET STREET, JOHANNESBURG.
 Telephone: 336842. R. PATEL.

Phone 835-6786

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

83 West Street, JOHANNESBURG.

Cable & Tel Add. HARGVAN

Phone 29368

P. Hargovan & Co.

(Pty.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12/6 each F.O.R. Durban
 Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " " "
 Fresh First Grade Garlic 2/- " " "

Cash with order only.

P. O. BOX 1250.

1557 Warwick Avenue
DURBAN.

fifty years ago...

... January 1910

NO REST FOR INDIANS: HEAVY TOLL OF CONSUMPTION: HINDU YOUNG MEN'S MEETING: JOSEPH ROYEPPE ARRESTED: DECISION WELCOMED

THE Indian Opinion January 22, 1910, commenting on the £3 tax, wrote: "The Natal Parliament is, in some measure, rectifying the errors of its predecessors. It has partially restored the right of appeal in respect of old trading licences, now it has brought forward a bill exempting the wives of indentured Indians from the annual tax of £3. We congratulate the Natal Government upon their boldness in having introduced the bill granting this relief. We must, however, confess that the tardiness of this simple act of justice robs it of all the grace it might otherwise have possessed. And after all, what is this measure? The tax should never have been imposed and it is none the less inhuman for the males. There can be no rest for the Indians in Natal so long as the £3 tax is retained for any portion of the indentured class and so long as the right of appeal in respect of trade licences is not wholly restored.

FROM the Indian Opinion, Saturday, January 22, 1910. In the report of the Medical Officer of Health for the year ended July 31st, we find that the population of Durban in February 1909, was.—Europeans 27,327, Coloureds and Half Caste 1,969, Natives 15,909, Indians 15,057, Total 69,244. The Coloured and Half Caste population are, for public health purposes, treated as part of the European population. The number of deaths among the Asiatics was 316. Amongst the causes of death among the Indians Phthisis claimed 51 and Pneumonia 27. Commenting on these Dr. Murrison said "From the above table the large number of deaths occurring amongst the Indians from diseases of the lungs will be noticed, amounting as it does to over 30 per cent of the total deaths. Consumption of the lungs is the disease which stands at the top this year as well as in previous years. Diseases of the Respiratory Organs are chiefly predisposed by the want of ventilation, and in my opinion overcrowding which exists in many Indian houses and quarters."

FROM the Indian Opinion, Saturday, January 22, 1910. "The Fourth Annual General Meeting of the Durban Hindu Young Men's Society took place on Thursday, 13th inst. Mr. Gopauljee M. Desai, in the absence of the President, was voted to the chair, and there was a good number of members present. The Secretary, Mr. T. M. Naicker, read the report, and the officers for the year were elected.

THE Indian Opinion, Saturday January 29, 1910 in its Transvaal Notes reports

Mr. Joseph Royeppe was arrested on Friday last after some difficulty. Some of the constables would not arrest him. But when one of them saw him selling some fruit, he could no longer restrain himself and to his joy, Mr. Royeppe was marched to the Police Station. He was tried on Saturday. The Magistrate, Mr. Schuurman, expressed regret that he had to pass an order of deportation against an Indian occupying Mr. Royeppe's status. Mr. Royeppe answered that he did not mind the order. He was there to suffer for his principle.

THE same issue of the Indian Opinion writes editorially:

Our Johannesburg correspondent reports that Mr. Royeppe has decided not to make use of his profession for the purpose of earning his livelihood but to use his learning entirely for the service of his country. He does not, therefore, propose to seek admission to any of the Courts of South Africa. We congratulate Mr. Royeppe on his decision. This momentous step is fraught with many desirable consequences. The legal profession in South Africa is almost overcrowded. There is certainly not much room for many Indian lawyers. And we very much question whether the best of them have been of real advantage to the community. The winning of a few civil or criminal cases cannot raise the moral tone of the community. Indeed the presence of lawyers in any community means increase of litigation as the presence of doctors means increase in diseases."

KENYA MOVES TO SELF-GOVERNMENT

(Continued from front page)

now the government had found that the people had risen to a stage that they could handover the Government to the people of the country. In the circumstances, naturally majority would demand majority and minority would have to surrender a lot of advantages they had been enjoying.

Dr. Hassan said Africans were not consistent in their demands and he did not blame them because they were affected by events in the neighbouring territories where things were going in the interests of Africans.

Immigrant Races

The speaker then stressed the contribution made by the immigrant races to the development of the country and regretted that Africans were not giving consideration to the fact that members of immigrant communities were Kenyans and it was their help and contribution that had enabled and still enables Kenya to go forward.

Dr. Hassan continued: When the British Government is trying to hand over the Government of the country to the

people of the country, we Asians have right to demand that we must be considered as people of the country and given our reasonable share.

He then went on to deal at length on many aspects of the Sessional Paper on Highlands and described as "baseless" African fears that Asians will buy out large areas.

Dr. Hassan concluded his review of the political situation in these words: The present position is that we Asians are asking for more share in the government of the country without trying to go against the demands of Africans; we certainly do not want to lose what we have gained."

WANTED GUJARATI VERNACULAR TEACHER

To commence duty immediately.

Write, giving full particulars, Experience, Qualifications, etc

To: SECRETARIES,
Gujarati Vedic Society,
P.O. Box 683,
Pietermaritzburg.

Latest Shipment

All kinds of incense sticks: Three Roses, Gateway of India, Asokadhar, Soogandhi Rani, Chamili, Lata Mangashkar, Vasanti, etc.. Write for our pricelist. (We only keep Indian manufactured incense sticks.)

Green ginger 10d per lb.	•••	We pack our goods well
Green tumeric 1/3 per lb.	•••	before ralling.
Amba-Huldhi 1/3 per lb.	•••	
Garlics with big stems	•••	We sell by C.O.D.
1/3 per lb.	•••	

We import the following articles directly:
Scented Betel Nuts, Pawa, Mamra, Roasted Gram, and Many Household Goods.

Our stuff is good and obtainable at low prices.

Write for our price list:

K. HARIBHAI & SONS
(PTY.) LTD.

Direct Importers: Wholesale & Retail Merchants
81 Victoria Street,—P.O. Box 2156—Durban,
Telegraphic Add.: "BHAISONS"

પૂ. ગાંધીજી

મહાદેવભાઈના અવસાન પછી ૧૫મી ઓગસ્ટની રાત્રે એક ખાનાખાથી થોડા કામળના ટુકડા મળ્યા. એમા મહાદેવ ભાઈએ લખી ઓગસ્ટથી માંડીને રાજ્યના મુખ્ય મુખ્ય બનાવોની નોંધ પોતાની યાદી, તાજ કરવા અપ બાગે એમ કરીને બહુ મર્યાદા સીટીમા લખી હતી. મહાદેવભાઈના અવસાન પછી મારે એ ગયરી માણ રાખવાની હતી.

મહાદેવભાઈ એકાએક ચાલ્યા ગયા પછી આખી રાત આખ મીઝી ન શકાઈ. પાછલા વરસોના અનેક બનાવો અંગે વિચાર આવતા હતા પાસે માપુનો આટલો હતો તેમણે પણ આખી રાત ઉઠી ન શક્યા. ૧૯મી તારીખે સવારની પ્રાર્થના પૂર્ણ થતે તેમણે અને કહ્યું, "મહાદેવનો જેટલો મોજો જપાડી શકે એટલો જપાડી લે. જાણ થી તારે નિશ્ચિત ગયરી રાખવાની છે. યાદ રાખજે કે એક દિવસ આ ગયરી છાપવાની છે." એ નિશ્ચિત ગયરી રાખવાની કોશિશ શરૂ કરી. હું જે લખતી તે બાપુ વાચી જતા, સુધારના જેવું બાંધે તે સુધારતા. ૫૫મી વાર અને માપુનો આટલો બધો વખત લેવાનું ખૂંચતું હતું. પણ તેમની ઉદારતાને અને તેમના પ્રેમને પાર ન

હતો અને કહેતા, "આટલી બધી મહેનત લખને હું તને શીખવું છું એમાં ખીલું કાંઈ કારણ નથી હું પુરેપુરી કેળવણી અને મારો તેમજ પ્યારેલાલ નો મોજો લખવો કરી શકે એવી અને કહે છે"

બાપુ જેવા મહાન આત્મા મારા જેવી વ્યક્તિ પર આટલો બધો પ્રેમ રાખે અને મહેનત લે એ તેમની કેટલી મોટી ઉદારતા હતી એ વાત હું તેમના જીવન દરમિયાન સમજી ન શકી. તે મારા હતા એ તેમને પિતા વુલ્ફ માન્યા, તેમની પાસે શીખવાનો, તેમની સેવા કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો, તેમની સાથે નકામી જીવો પણ કરી, તેમને નાહકે વખત લીધો, તેમને નકામું કુખ આપ્યું બાપુ એક દિવસ નહીં હોય એવો ખ્યાલ સરખો અને કદી ન આવ્યો. પણ બાપુ જાણતા હતા કે પોતે હમેશને માટે રહેવાના નથી

૫૫મી વાર બાપુ કહેતા કે જનતામા રહીને કામ કરવું હોય તો રવમાવતું આળાપણું, શરમાળપણું અને વધારે પડતી સ્વાભિમાનની લાગણી દૂર કરવું પડશે અને સ્વિચ્છ પ્રયત્ન કરવું જોઈએ. બાપુની કમ્પનનો આદર્શ સત્તાધારી કેવો હોય એ વિષય પણ બધો રાચક છે. બાપુની કમ્પન પ્રમાણે લખખ પૂર્ણ પુસ્તક હોવો જોઈએ તે સર્વથા નિઃસ્વાર્થ, સાચ પરાયણ, અહિંસા પરાયણ, સતત જાગૃત, સખમી, અપરિમદી, આતમ ત્યાગી, સાંસારિક લોભ થી અને સત્તાના મોહથી મુક્ત, નમ્ર, પ્રભુનો મુખ્ય સેવક બનીને રહેનારો હોવો જોઈએ. એવા સત્તાધારીને સત્તા શોધવી નથી પડતી, સત્તા આપ મેલે તેને શોધતી આવે છે.

(અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૩૩)

બ્રહ્મ પુત્રા ઉપર રૂ. ૧૦ કરોડનો પુલ

ગોહતીથી પાંચ માઇલ દુર બ્રહ્મપુત્રા નદી ઉપર આવેલા પાંડ ખાતે ભારતના વડા પ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રે એક કરોડ રૂપિયાના રેલ્વે અને રસ્તાના પુલનો પાંચે નાખ્યો હતો. રેલ્વે દ્વારા બંધિયામા આવતા મોટા પુલોમાનો આ એક મોટો પુલ છે.

શ્રી નરેન્દ્રે આ બનાવને મહાન ઐતિહાસિક વર્ણવ્યો હતો. આ પુલ પુરા મરો એકલે આશ્રામના ઉત્તર અને દક્ષિણ વિભાગને અને સમગ્ર ભારત સાથે તે મહાન જોડાણ સાધશે આ પુલ બંધાર રહેશે એટલે વાહન વ્યવહાર સુધારશે અને તેની સાથે આર્થિક પ્રગતિ પ્રાપ્ત કરી શકાશે.

એશીયન પ્રજા અને તેમનું ભાવિ

ધી ન્યાસાલેન્ડ એશીયન કન્વેન્શન; મધ્ય આફ્રિકાના ફેડરેશનની વિરુદ્ધમાં ન્યાસાલેન્ડની આફ્રિકન પ્રજા નેરઝોરથી ને પોકારો કરી છે, તેને પોતાનો ટોંગ આપે છે અને નીચે યુજબની મામથી લોગો પારો કરે છે.

"મોન્કટન કમીશન" આ દેશમા ફેડરેશન બાબતની તપાસ કરવા આવી રહ્યું છે તે બાબતની સૌ એશીયન બાઇબીને ખબર હશે. "મોન્કટન કમીશન" માટે અહીંયા મારે ઉદાપોહ મગી રહ્યો છે, અને આફ્રિકન પ્રજાએ તેનો ખેડ સાથે પુરો બહિષ્કાર વ્યક્ત કર્યો છે, તેની પછી સોને જાણ થઈ હતી. કમીશનની રચના તેના ઉદ્દેશ પાલનની અપાયેથી શરૂતો તેમ તેવા કરેલા નિવેદનો જોઈને અહીંની આફ્રિકન પ્રજાએ કમીશન પ્રત્યેનો વિશ્વાસ યુગાવી દીધો છે.

આ દેશમા વસતી એશીયન પ્રજા

ક જેનો રાજકો આધાર ૯૯ ટકા આફ્રિકન વેપાર પર અવલભે છે તેમને હવે પછી બહુ સમજ વિચારીને આમળ પગલું ભરવાનું છે. તેમનું કોષ્ટ પછી કામ એવું અવિચારી ન હોવું જોઈએ કે નેધી કરી આખી દેશી પ્રજાને તે માટે જોખમમા મુકાઈ જવું પડે સર્વને ખબર હશે કે આફ્રિકન પ્રજા આ મોન્કટન કમીશન નો બહિષ્કાર કરવાની છે અને આ પછી હિત ખ્યાલમા રાખી તેમ આપણી ભાવિ પ્રજાનું હિત ખ્યાલમાં રાખી આપણે આફ્રિકનેનો વિશ્વાસ સંપાદન કરવાનો છે. આપણું ભાવિ આફ્રિકન પ્રજા સાથે સંકળાએલું છે તે બૂલવાનું નથી આ સિદ્ધાંતને ખ્યાલમા રાખી આપણે આફ્રિકનો તરફ સહાનુભૂતી બધું વલણ હવે અખત્યાર કરવું જ પડશે અને મોન્કટન કમીશનમા આપણે કાંઈએ ભાગ લેવાનો નથી

હરિનો હંસલો

કોણે રે કુબે ને કાણે વીંધિયો
કલકોએ કોણે કોષા યા?

કોણે રે અપરાધી માનવ જાતનો
જેને સૂઝી અવળી મત આ?

રૂધિરે રંગાયો હરિનો હંસલો!
પાખ રે ઢાળાને હંસલો પોદિયો,
ધોળો ધોળો ધરણીને અંક,
કર્યા - આજ રે એની આખડી,
રામની રટણા છે એને કંઠ.
રૂધિરે રંગાયો હરિનો હંસલો!

હિમાજે સરવર થીળા ભે'રતાં,
લ્હાનો રે રહેવાસી આ તો હંસ;
આવી રે ચડેસો જમને ખાખડે,
જાળવી જાણ્યો ના આપણુ રંક!
રૂધિરે રંગાયો હરિનો હંસલો!

સાકડાં જોડો રે અંતરખાખડાં,
રમો રે સરવર રૂડાં સાંક;
અમરોનો અતિથિ આવે હંસલો,
આપણી વચાળે પૂરે વાસ.
રૂધિરે રંગાયો હરિનો હંસલો!

—બાલકૃષ્ણકંઠે 'પરિક્રમા'માંથી.

આવા કરોડોના સમયમા આપણે હોળીનું નાળીએર બનવું જોઈએ નહિ. આવા સંજોગોને લક્ષમા રાખીને અને અવિષ્કનો પુરા વિચાર કર્યા બાદ "એશીયન કન્વેન્શને" ખાસ નિરાકરણ કર્યું છે કે તે મજદુર કમીશનની કોષ્ટ પછી કારવાઈમા ભાગ લેશે નહિ.

એશીયન પ્રજાએ ખાસ ખ્યાલમા રાખવાનું છે કે અહીંયાની વસ્તીની વિરુદ્ધ કોષ્ટ પછી સંરથા ઉભી કરવામાં આવે તે કોષ્ટ દિવસ સહજ થઈ શકે નહિ. પ્રજાસત્તાક રાજ્યોમાં જેમ પ્રજાની હિતમા પ્રમાણે રાજ્ય ચાલે છે તેમજ અહીં પણ વસ્તીની બહુ-મતિને માન આપી રાખવી વ્યવસ્થા થાય તે કલ્પતી છે.

આ સંજોગોમા એશીયન પ્રજાને બારપુર્વકે સલાહ આપવામા આવે છે કે આવી સંરથાએ સાથે આપણા હિત અને સલામતી ખાતર કોષ્ટપછી જાતનો સંબંધ રાખવાનો નથી.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૨૯ જાન્યુઆરી, ૧૯૬૦.

કેટોમેનેર

વિચારે રાતના કેટોમેનેરમાં સિપાઈઓ ઉપર જે યુનરેલ યજ્ઞ હતી તે ઉપરથી સરકારે ઠઠક પગલા કરવાની ધમકી આપી છે તે ઉપરાંત સરકાર ચોખ્ખા ચળદોમા કહે છે કે કાળી પ્રભને અપાતા વધુ પડતાં અધિકારોને લીધે આ યુનરેલ ફાટી નીકળી છે અને તે અસહ્ય છે—પરંતુ તેનો દોષ કાળી પ્રભ ઉપર નાંખવો એ અયોગ્ય છે કેટોમેનેર અને આ દેશની એવી ખીલ જગાઓની સ્થિતિનો ખ્યાલ કરનાર કોઈ પણ વિચારશીલ મધુખ્ય કાળી પ્રભને દોષીત નહીં કહી શકે તેમના આત્મા અને શરીર ઉપર સરકારની અનીતિથી થતા પ્રત્યાઘાતોને પરીણામ રૂપ આ યુનરેલ ઉદ્ભવી છે આનો સર્વ દોષ સરકાર ઉપરજ નાખી શકાય.

કરૂણતા એ છે કે આના લોગ બનેલાઓને આ ફરજ અદા કરવાની હતી. જે આવી ફરજ (કાયદા) નહોત તે શું આને આ યુનરેલ યજ્ઞ હોત? જ્યાં સુધી આ દેશમાં સિપાઈઓને આવી ફરજ અદા કરવાની રહેશે ત્યા સુધી આવી યુનરેલ બંધ નહિ થાય. બહુ તો તે કેવળ બીલું સ્વરૂપ લેશે. જે સરકારને આવી યુનરેલ અટકાવવી હોય, તો તેમની ફરજ છે કે તેઓ બીન-ગોરી પ્રભના આત્મા અને શરીર ઉપર લઠાયેલા બોજ ઓછા કરવા તેમણી સાથે મળી વિચારણા કરે. ખીલ બધી સુધારક રીતો કેવળ અદ્યલથી રહેશે.

બાપુજી

બાપુજી ઉપર ૩૦મી જાન્યુઆરીએ વીસમી સદીના નહિસાના મહાન ધમ્હુતનો ઘાત એક હિંસકના હાથે થયો હતો. આખું વિશ્વ સ્તબ્ધ બની, દુઃખમાં ડુબી ગયું હતું. આ નાનકડા મૃતદેહનું વજન થોડા હાડકા અને ચામડી સાથે કેવળ મો રતલ હતું—પરંતુ પાશ્ચિમાત્ય દેશના સર્વ વિજ્ઞાનીકો કરતા તેમની શક્તિ અજોડ હતી.

હિંદ અને માનવતા માટે પૂ બાપુજી એ જે કહ્યું તે જાણીતું છે. હિંદમાં એમની શક્તિનો ખ્યાલ જુદી જુદી રીતે થયો છે, પરંતુ આ દેશમાં જ્યા પૂ બાપુજીએ અહિંસા અને સત્યાગ્રહનો મંત્ર સંધ્યો હતો, ત્યા એમનું સ્મરણ માનસ પટ ઉપરથી જુસાતુ જાય છે. નાટાલ અને દ્રાસવાલના લોકો માટે તેમના જીવનનાં અમુદ્ય વીસ વર્ષો પૂ બાપુજી એ અર્પણ કર્યો હતાં. આ સ્મરણ માનસ પટ ઉપરથી ઠાઠવું ન જોઈએ, પૂ બાપુજીના મૃત્યુની ખારમી સવરસરીતા પ્રસંગે અમે થોડાક પાનામાં એમને જીવન સિદ્ધાંત અને તત્ત્વજ્ઞાન વિષે એમના હૃદયે રચાયેલાં આ છાપામાં પ્રસિદ્ધ કરીએ છીએ.

ખાસ નોંધ :

ગયા અંકનો લેખ ‘ઉલ્લા શોકથી હીંદીઓની પરિસ્થિતિ’માં નીલ ક્રકરામાં ૧૮૯૦-૧૯૬૧ એ જુલ બરેલું છે. ૧૯૬૧ને બદલે ૧૯૧૧ મગજ્યુ તે ઉપરાંત સર પુરૂષોત્તમદાસ ઠાકોશઠાસની જીવન ઝરમર સંપુર્ણ થયું નથી પરંતુ આજુ છે તેની નોંધ લેશે. ખમારી જુલ બદલ અમે ક્ષમા માંગીએ છીએ.

સત્યાગ્રહની નીતિ

૧૯૦૮-નિબંધ-હરીકાષ્ઠમાં ધનામ

લે. એમ. એસ. મોરીસ

(અમા અકથી ચાલુ)

૧૯૦૮ના જાન્યુઆરીમાં જ્યારે ફ્રાંસિસલે સત્યાગ્રહ શરૂ કર્યો હતો. ત્યારે ઇન્ડિયન ઓપિનિયને “સત્યાગ્રહની નીતિ વિષે નિબંધ હરીકાષ્ઠની યોજના કરી હતી આ યાદ રાખવા જેવું છે કે પુ. માધીજીની નેતાગીરીનીયે, અમાન્ય કાયદાનો બંધ પ્રથમ જ વખત થતો હતો ચાર નિબંધો મળ્યા તે રેવરન્ડ જે. જે. ડોંગે એન્ટ્રલ જેપર્ટમેન્ટ યર્મના મીનીસ્ટરે તપાસ્યા તેમાં એમ. એસ. મોરીસ, “મોન એ સ્પોર” મોટોનો રોડ, કલેરમોન્ટ, ડેપટાઉન ને ધનામ મળ્યું. તે નિબંધ આ નીચે અમે રજૂ કરીએ છીએ

“હિંદના જમાનામાં જે કોમનું બંધારણ જાતિભેદ અને અન્યાય ઉપર હોય તેને ઠેવી કહેવી? રાક જ્યારે મધ મજૂરી કરે છે ત્યારે શાકૂકાર અખાદીમે જેસે છે. એટલે ખરૂં સુખ રહ્યું નથી એટલુંજ નહિ પણ ખાન દાની જતી રહી છે” આ વાક્ય ક્રાન્સનો પ્રસિદ્ધ લેખક વીક્ટર હ્યુગો લખી ગયો છે અને આપણને દિલ ગીરી સાથે તે સ્વીકારવું પડશે ટાલ-રોય અને હ્યુગો જે માનવી જાતના દિલનો અભ્યાસ કરનારા જે મોટા પુરૂષો યદ્ અથા અમેરિકામાં નીતિ ના વિષયપર લખનારા એવા એક પ્રસિદ્ધ માણસ થોરો હતો તેણે કાય દાની સામે જરૂર જણાયે સત્યાગ્રહ વાપરવાની ફરજ ઉપર એક લખાણ ક્યું છે તે માણસ રાજ તરફની ફરજનો ખ્યાલ જુલે તેવો નહોતો, પણ પુરાઈ ફરજને વધારે કોમિતી અણતો પોતાના ટેકની ખાતર તેણે પોતાને જાન કુરખાન કરેલો.

જાણસની માનવતા ખરી હોય કે મોટી હોય છતાં એક વાત ચોક્કસ છે કે માણસના બનાવેલા કાયદાને માન આપવાની હદ હોય છે. આને જાપાનીઝ લોક મોટા હોમતવાન અને ટેકાલા અણાય છે એ સદ્યજો જાપાનીઝમાં છે તે વાતની કોષ ના પાઠસે નહિ. આજ કાલ જાપાનીઝમાં એ શુલ આપણે ધણી રીતે જોયા છે. તેઓ “શુયીકો”ના સિદ્ધાંતો પ્રમાણે ચાલે છે તેની કોમિત સાધારણ માણસો નહિ કરી શકતા હોય પણ મોટા વિચારેલાળી પુરૂષો તેમ કેટલીક યુનીઓ જેક વધ્યા છે. તેઓ જાણે છે કે તેમ માણસની ખરી ચડતીનો હેતુ સમાજસેા છે. જાપાનીઝ લોકોની નીતિ ખરેખર સમજવા લાયક છે. દુનીયાના એક મોટા નિયમ જુલખ આને જાપાનીઝ પ્રભ ચડતીમાં આપી નીકળીને જગકવા લાગી છે તેની બજાર તળે આજનો જાપાનીઝ કેટસે બલ્લીને ચડી ચકરો છે તે સમજવા જેવું છે. તે સમજાય તો તેના સદ્યજો સમજવાનું સહેલું થશે તેનું કુળાભિમાન અને સ્વદેશાભિમાન પણ

જ ચડતા ફરજનું છે પોતાના સ્વાર્થની વાતને મોટા જોખમે બાણુએ મુકે છે. પોતાની જાંજીનો અખાવ કરતો નથી પોતાનું શરીર દેશને ખાતર જોમ આપવા સાઈ જ કેમ જાણે પેદા થયું હોય એમ અણી લીએ છે, અને પોતાની પ્રભની ચડતી માટે જાંજી યુજાવતો હોય એમ પ્રુદાના ખદાની પેટે વરતે છે

સત્યાગ્રહને આમ મજબુત ટેકો મળે છે તેનો ઉપયોગ નીતિ જાળવવાની ખાતર, તેમજ જુલમની સામે રાજ દારી હથિયાર તરીકે યજ્ઞ રાકે છે. રાજકોત્તો કાયદા અમલમાં મુકે તેમાં તેની સામે થવું તે જો કે હેખાખા ખોડુ અણાય છે, પણ જ્યારે શરીર ખળથી નહિ, પરંતુ સત્યાગ્રહથી સામે યવામ ત્યારે તેમ ખોડું રહેતું નથી. તેમ કરવાનો અર્થ એ થયો કે ટેકાક ને માટે જે લાભકારક અને ઇન્સાફ બરેલું હોય તે ખીલજોને માટે તુકજાન કારક અને અન્યાયી હોય છે. માનવી ના કાયદાઓ આમ હોયવાળા નીકળવા ને સમવ છે અને જ્યા સુધી તેવી સ્થિતિ કાયમ રહેશે ત્યા સુધી ટેકીલા અને સર્વ શોખતારા માણસો નહારા કાયદા સામે સત્યાગ્રહથી યુડો ઉઠાવશે.

અમે તે જાતનું રાજ્ય હોય, તેમ રાજ વહીવટ અચુક થોડા માણસોના હાથમાં સોંપાયેલા હોયા છે. તેઓએ ન્યાય અને પ્રમાણીકપણે કારબાર ચલાવવાનો ક. તેમને કાયદા ધડવાની સત્તા મળી તેથી કરીને તેઓ સર્વેપરી અને સર્વજ્ઞાની કાંઈ નથી કષ્ટ જતાં. તેઓ પણ જુલ કરે, અને ખોટું રસ્તે દોરવાય ધણી વખતે એમ અને છે કે જેઓ ખરેખરા પરાપકારી, ન્યાયી, અને વિદાન હોય છે તેઓ રાજપાટ કહેવામાં જામ લેતા જોવામાં આવતાં નથી. અને જેઓ રાજકોલની સવળી સત્તા ધરાવતા હોય તેઓ જુલમી, અન્યાયી અને અવિચારી જોવામાં આવે છે આ હકીકતના જાખલાઓ શોખવા જવાની જરૂર પડે તેમ નથી. પણ ખરા દેશની અથવા પણ ખરા જમાની તવારીખમાં એવા કાયદાઓ મળશે આને ઇમાદમાં જાળવણી

બીજા સંબંધ એક ધણીજ વિદ્યાર્થી અને સમજી વગેરે સત્યાગ્રહથી હોય છે. જે કે ઉચ્ચાંતની સરકાર તે આજે સૌકાએ થયાં સુધારેલી છે તે જસાતી મધ છે ઉચ્ચાંતનું રાજ્ય ઉચ્ચાંતની પાચરી ઉપર ચડેલું છે તે પશુ આવી હાલની ત્યાં જરૂર પડી છે. ત્યાં રાજકર્તાએ પોતાની સુધ્ધિ અને લાભકારને બીજા પોતાની પદવી મેળવે છે. આવા લોકો નો ધરો કાપડો પશુ બુલ ભરેલો કેટલાકને જલુયો છે, અને તેથી જ ધણી સમજી અને કેળવણીના વખતે તેની સામે થવાની જરૂર પડે છે આ વખતે ધણી ખરા બધા કાપડને રાજ્ય પુશીથી માન આપે છે છતાં આ કેળવણીના કાપડ સામે તેમનું દિલ બળવો કરે છે, અને તેથી દરજ સમજી તેઓ કાપડની સામે સત્યાગ્રહ અપનાવે છે. આમ આજ અને છે, અમારું બંધુ હતું, અને ભવિષ્યમાં પશુ બનશે

કાપડને ધણી છે તે લોકોની સહી સલામતી, અને રક્ષણની ખાતર છે; નહિ કે લોકોને સતાવવા અને પબ-વવાને ખાતર. સુધ્ધિપુર્વક લોકોની જરૂરિયાતોને જોઈને વખતને અનુસરીને તે ધણીને જોઈએ. કાપડથી કાપડને ધણી ન થવી જોઈએ. સુધ્ધિ અને નીતિની હલ પકાર કાપડનું કામ ન હોય જોઈએ. ન્યાય અને હલપથ

પુર્વક જ તેનો અમલ કરી યકાય. રાજકર્તાને કારણારનો હલ મળ્યો માટે લોકો કાપ સાવ આપણા બનીને કાપ-દાને યરજી થાય નહિ. હું મારા પોતાના અનુભવથી જાણું છું કે એક સમજી અને કોષ્ટકેસર ચાલનારા માણસે પોતાના ઉચ્ચારને શીતળા નહિ કઠાવવા ખાતર ત્રજી વખત દંડ બચે છે. આ માટે તે મદરથે આમ કહ્યું તેની અમલ પ્રમાણે શીતળા કઠાવવા તે યરીરમા કુદરતથી વિરૂદ્ધ ચાલી બગાડો કરવા બરોબર હતું. તેનો આજો વિચાર સાર દિલથી હતો તેથી તે કાપડની સામે થવાને તેનો હલ હતો તેથી તે સત્યાગ્રહી થયો. અને શીતળા કઠાવવા કરતા દંડની સજાએ ઉઠાવી. અમેરીકન લેખક થોરોના યુબોમાં કહીએ તો આ માણસ પહેલો જમા મરદ હતો, અને પછી રેપત હતો. પોતાની જમા મરદી સાચવીને રેપત પાચું બળવતો માણસે ધરેલા કાપડ કરતા પુદાઈ કાપડને તેણે વધુ વધારો અપ્યો. "સત્યને માટે માણસના દિલ માં માન પેદા કરવાની નેટલી જરૂર છે, તેટલી કાપડને માટે માન પેદા કરવાની જરૂર નથી માટે માણસની પહેલામાં પહેલી જરૂર જ સમજવી કે હંમેશા જે ખર્ચે હોય તે કરવું."

અધુરું

પૂ. બાપુજી

પૂ. બાપુજીના જીવનના ત્રજી પાયા છે તેમાં પ્રથમ પાયો ૧૮૬૪થી ૧૯૧૪ સુધીનો છે, જે સાથે આફ્રિકાના રંગમથ પરના અવનવા દ્રષ્યો દેખાડે છે. પૂ. માંધીજી એક યુવક અને બેરિસ્ટર તરીકે સાથે આફ્રિકા આવ્યા પૂ. બાપુને રવાને પશુ ખ્યાલ ન હતો કે અહીંજ તેઓ પ્રથમ સત્યાગ્રહ અને અહીંસા ના પગથીઆ ઉપર પગરજી મારશે.

તેઓ જ્યારે સાથે આફ્રિકા આવ્યા ત્યારે જ તેમને ખીન ગોરી જેવી વસ્તુ છે તેનો ખ્યાલ આવ્યો. તેમણે જીવનમાં પ્રથમ વારજ તિરકાર, અવિવેક અને અંપમાન શું છે તેને અનુભવ થયો. તેમને માડીમાંથી પાકાર ફેંકી દેવામાં આવ્યા હતા, કારણ આ દેશમાં જોરા સાથે ખીન-જોરા બેસી શકતા નથી. પ્રજાના દેશભક્ષમાં પશુ રંગીને લઈ જવાની મના હતી. પરંતુ માપુને પોતાના અપમાનો અને તિરકાર કરતા તેમના હજારો દેશ બધુઓ ઉપર જે ફિટકાર વર્ષો તેથી વધુ દુખ થયું. અને તેમણે આત્મનો દીપ પ્રજાએ ચેતવ્યો- કે જેથી તેઓ આ દેશના અપમાનિત ખીન-જોરા માનવ બધુઓને માર્ગદર્શન આપે

પૂ. બાપુજી તેમની યાત્રી ઊઠી, વકીલાત ઊઠી અને ત્યાગી બની

તેમના માનવ બધુઓની ચેત્ત કરવા માટે ચાલી નીકળ્યા હતા અહીંજ સત્યાગ્રહનો અને અહીંસાનો પ્રથમ જન્મ થયો હતો. આ વીસ વર્ષની લડતનું પરીણામ છતાં આ બધુ-કારણે જે મનુષ્ય અહીંસામાં માને છે અને તેનો ઉપયોગ કરે રાખ્યા વગર કરે છે, તેની હમેશા છત થાય છે.

સાથે આફ્રિકા, પૂ. બાપુજી માટે એક પ્રયોગ યાજા હતી કે જેની અંદર તેઓ તેમના સિદ્ધાંતોને આ ચરજીમાં મુકી શકે. સાથે આફ્રિકા એક તાલીમ કેન્દ્ર હતું કે જેની અંદર તેઓ સર્વ દેશ બધુઓને તાલીમ આપી કહક ચિરત પાવન રાખતા શીખવ્યા તેઓ અપમાનો સહી જેલવાસ મોખવતા પ્રમતિને માર્ગે ચાલ્યા.

આ વીસ વર્ષો માનવતાના ધર્મીકાસ

માં એક અખર માયા બની ચુક્યા છે. જે કે હોંદની સરખામણીમાં આ માયા નાની છે, પરંતુ આ સિદ્ધાંતોની સંગીન આચરણની યરજાત આ દેશમાં મધ હતી અને તેથી જ એની મદતા વધુ છે.

પૂ. બાપુજીના જીવનનો ખીજો પાયો તે ૧૯૧૪થી ૧૯૪૭. આ અરસામાં પૂ. બાપુજીએ હોંદમાંની નેતાગીરી સંભાળી અને રવાત્રતા માટેની ચળવળ ની યરજાત કરી. પહેલા મહાયુધ્ધ પછી પૂ. બાપુજીએ રાજદારી મોબાની માંધણી હોંદમાં માટે કરી. જે માંધણી નો અસ્વિકાર થયો. ત્યાર પછી વર્ષો જતાં જ્યારે બ્રિટન રાજદારી મોબો આપવા તૈયાર થયું ત્યારે હોંદ પૂરેપૂરી રવાત્રતાની માંધણી કરી.

ખરી ચળવળ ૧૯૨૨માં પૂ. બાપુજી એ યર કરી. તે ચળવળની અંદર અહીંસાનો ઉપયોગ થતાં તે વખતની સરકાર અબરામ મધ. કારણ કે કોઈ દેશ હોંદને હોંદમાંથી અટકાવી શકે છે-પરંતુ જ્યારે અહીંસા જેવા નવા શબ્દનો જે ઉપયોગ થાય ત્યારે એનો ઉપાય શોધતાં વાર લાગે. એવું કારણ એની પાછળની દ્રઢતા છે. ધીરીય સરકાર આ લગોટી પકેરનાર માનવી ના સિદ્ધાંતો અને આચરણથી કંટાળી મધ. આખરે કંટાળી સરકારે બધાને જેલમાં પૂરી ઠીકા.

હોંદની રવાત્રત્ય માટેની ચળવળ કરનારા પૂ. બાપુજી પ્રથમ ન હતા. જે હતા તે પાશ્ચિમાત્મ શિક્ષણ મેળવી અંગ્રેજ વાત કરનારા ઉભામવાદીઓ હતા. આ લોકો હોંદની પ્રજાની સાથે આત્મીયતા સાધી શક્યાં ન હતા. એથી બાપુ હોંદની પ્રજામાં બળી જઈ આત્મીયતા મેળવી ચુક્યા. આથી પૂ. બાપુજી સાદા માનવીની જેમ ધોતી પહેરતાં શીખ્યા વર્ષો સુધી લોકો ન સમજ્યા કે પૂ. બાપુજી શા માટે આવી સાંઠાઈ વાપરે છે? દેશની અંદર કોરોડો જ્યારે વચ્ચીન રહે ત્યારે ભપકો દેખાડી સારા સારા કપડા પહેરનાને તેમને શો અધિકાર એવું તેઓ સમજતા! જ્યારે લાખો કોરોડો મરીમાઈમાં જસાયા હતા-ત્યારે તેમણે પશુ મરીમાઈ અપનાવી જ્યારે પૂ. બાપુજી અવસાન પામ્યા ત્યારે તેમની જે મિલકત કહેવાય, તેવી માટેલી વસ્તુઓ હતી-ત્રજી ધોતીયા, એક કે જે શાલ, એક જોડ ચરમા, એક ડોલરની ઇન્-અરસીસ ધરીયાળ, એક પેન, થોડા કામગો, જોડ ચંપલ અને એક લાકડી. આ એમની સંપૂર્ણ મિલકત હતી-જે ખતાવે છે કે તેઓએ મરીમાઈને ક્યાં સુધી અપનાવી!

આથી પૂ. બાપુજીએ આજમની રમાપના કરી અને તેમના અનુવધીઓ સંજે લાં રહેવા લાગ્યા નીતિ તથા સાદાય, અહીંસા તથા સત્યનો પુક

શીખવી તેમણે ઉદ્ધાર કરવા લાગ્યાં હતાં.

એસે એસે હોંદની પ્રજાને યુલામી ના જંજીરમાંથી તેમણે ઊઠાડી- અને તે પશુ સત્મ અને અહીંસાથી. પૂ. માંધીજીની આ અહીંસાથી જે છત મધ તે વિશ્વમાં એક અખર માયા બની મધ છે. પૂ. બાપુજીને ખીજો પાયો ૧૫મી ઓગસ્ટ ૧૯૪૭ માં રવાત્રત્ય પ્રાપ્ત કર્યો પછી પૂરો થયો. કોઈએ તે વખતે કહ્યું-"માંધીજી અજોડ છે. આખી સલ્તનતની સામે પકાર કરનાર એમની રિથતિનો માનવી વિશ્વના ધર્મીકાસમાં નોખાયો નથી. તેઓ ક્યાંમાં ડાયોજીનીક, નમતામાં સેન્ટ ક્રાસીસ અને હલપથ માં સોફ્ટીસ છે!" એમની વિદાળતા તે લઈ લોકો એમની જુદી જુદી ઉપમાઓ આપવા લાગ્યા આવી રીતે પૂ. બાપુજીએ જીવનના ખીજ પાયાની સમ પિત કરી

પૂ. બાપુજીના જીવનનો ત્રીજો પાયો તે ૧૫મી ઓગસ્ટ ૧૯૪૭થી તે તેમના મૃત્યુ સુધીનો આ અરસામાં શું બન્યું તે તો આખું વિશ્વ જાણે છે. હોંદના ભામલા પડ્યા અને થોડો સમય તો એવું જણાય કે બંને પ્રજા માટે માટે લડી મરશે. બગાલ અને પંજાબમાં જે બન્યું તેથી પૂ. બાપુજી ને અત્યંત કુ.ખ થયું હતું પરંતુ પૂ. બાપુજીના ખંત અને મહેનતનાં પરીણામે રિથતિ સુધરતી મધ પ્રવાસ, ઉપવાસ અને અન્યો અન્યના સહવાસ થી દેશની પરિરિથતિમાં ફેર પડતો થયો.

ત્યારે શાંતિથી લોકો રહેવા લાગ્યા હારે એક દિવસ એક હોંદને જેવી ધર્મ મધ આવી કે તે પૂ. બાપુજીનું ખુન કરે. આ વિચાર સાથે તે દિલ્લી આવ્યો અને પ્રાર્થના કરવા જતાં પૂ. બાપુજીને ત્રજી કાલિષ ગોળીયા ઠાર કર્યા. ઇત્યાં પૂ. બાપુજી ખુની તરફ જમાની નજર કરી 'હું રામ! હું રામ!' કરતાં આ વિશ્વ આગી થયા. "પુષ્પ"

ટાંગાનીકામાં પોસ્ટ ખાતાની હડતાળની વાટાઘાટમાં મહાગાંઠ

ટાંગાનીકામાં પોસ્ટ ખાતાની હડતાળ ચાલુ છે. બંને પક્ષો વચ્ચે સોમવારે એક બેઠક થઈ હતી, પરંતુ ખુન. કામે ચડવાની ચર્ચો વિષે એકમત ના સહતા વાટાઘાટ પડી બાગી છે. યુનીયનની માંધણી છે કે વાટાઘટ યર થાય (માંધણીએ પરતવેની) એટલે કામદારો કામે ચરે; જ્યારે પોસ્ટ ખાતાનો આગ્રહ છે કે પહેલા કામે ચરે; વાટાઘાટો પછી.

गांधीના બલિ-દિવસે

[આલ્ફસ હર્સલીની અજરૂરી દુનિયાના પ્રથમ કક્ષાના ભુદ્ધિમાનોમા યાપ છે માનવીય આરોગીની મોખાસા કરતું 'એન્ડ્સ એન્ડ મીન્ડ' નામનું ૧૯૩૭ માં છપાયેલું એમનું પુસ્તક આજે સર્વોદય-વિચારનું એક પાઠ્ય પુસ્તક ગણાય. તેઓ નવસહાયો પત્ર લખે છે. '૫ એપ્રિલ ૧૯૬૬'ના એમણે આલ્ફસ-નિરપેક્ષ વૈદાનિક સમાજનું નામ ચિત્ર આલેખ્યુ હતું ૧૯૪૮માં માપુના મૃત્યુ પછી તરત એમણે 'એલ્ફ એન્ડ ઇસેન્સ' નામે કમા લખી અલ્પયુદ્ધ દ્વારા ૨૦મી સદીના વિગતે આત્મકલ્પા કરી છે તે પછી એક સદી બાદ યુ બને છે, તેનું એક અદ્યુત ભવાનક ઇસેન્સ હર્સલી કરાવે છે. આપ્રાથી ધણું ઘીખવા જેવું આપણને મળે આજે માધીજીની ખારમી સંવત્સરી છે. તે નિમિત્તે અહીં માધીજીના જીવનપ્રયોગ વિશેનું એક વિવેચન એમાથી ઉપાડીએ]

ગાંધીની કાયાને એ દિવસ હતો: ૫મી ડાસવરીના દરિયાકાંઠાનાં દરરો એવા આવેલા સહેલાણીઓને, આખરે તો નરાક માપુલી જ અણ્યા તેવી આ મડના કરતા, પોતાની સાથે આલેશી 'પિકનિક ખારોટ'માં કેવી કેવી રચાઈએ વાનગીએ છે તે બેવામાં જ ન્હુ રસ પડતો જણાતો હતો આજનામના અગોળશબ્દોએ બલે અને તે કરે ૫મી છેલ્લે ખાકી તો પેનો પુરાણો અગોળશબ્દો ઠાલેસી જ તલન સાચો હતો. મહમડન કેન્દ્ર અહીં ('હુ'માં) છે, ત્યાં સૂઈમાં નથી. માધી ગરી અયો દશે, ૫મી મોખ ચિત્રકરને તો એના ખાયાના ટેવસ પર હકત પોતાને વિશે તમાકા મારવા સિવાય બીજા કશાની પડી ન હતી "માર્ટીનુ ઇયુથરની જેમ આમારા બનેથી છેવટે જાગી છુટવા વિના ન રહેવાયુ તે ન જ રહેવાયુ " મોખે ૫દાસ મારી

અને માધીથી, -મારા મનમાં વિચાર ગળથોથો, -માધીથી જુલમ સામે અગ્રુમખા વિના ન રહેવાયુ તે ન જ રહેવાયુ, જેનમાં ગળા વિના ને હવરે ગોળા ખાધા વિના, એનેય જપ ન વળયો તે ન જ વળયો અને ૫મી મોખના ઈસ્ક્રા ઉત્પુપણા ની રામકદાણી મારે સાબળવી પડી અહીંસા, જેલ અને બલિદાન સાથે માધીની નેટલી અગ્રુટ ઉગાઠેડી મહાઇ મધ હતી તેથી નરાયે આજી નહીં તેવી અગ્રુટ ઉગાઠેડી આ મોખની ખાપડાની બપ્તિચાર સાથે મહાઇ મધ હતી એ કાઇને લખને નાહો ને એની પાનીએ એને નાસવાય દીધો. ૫મી પાઉળા એની મિલકન એણે વગે કરી નાખી ને સરકારના આવકવેરાનું જંગી દેવુ મોખને માથે જ ઉછુ રહ્યું ૫મી એ છુ બપારે એના શેઠ પાસે આવાઠીએ અડીસો ડોલરનો પમાર વધારો માગ્યો બારે એણે એને ૫૮ પડાગી દીધુ: "મોખ, આ રડીએમા, આ વખતે, ઇસસ કાઇરટને ૫મી પમાર વધારો મળી શકે તેમ નથી."

ય બપુ કપનાં કેવુ બપુ ધાર્મિક ચિત્ર દેરી સક ૫' ભુલિનની સામે ૫મી ઉમો છે: અડીસો ડોલરને

વધારો જાયતો ને ભુલિન એની આઠાને મોખભેગી કરી નાંખતો બેઠો છે કુરોપના મહાન ચિત્રકારો એ વિવધ પર પોતાની તમામ કલાકારીગીરી ખરચી નાખી શકે પેસી ચિત્રકાર પિયેરો ને એનું ચિત્ર દોગત તો એમા પેસોના સવંબાપક બનવાનની કાજરી વરતાતી હોત ને એનો 'દેવી દાય સતત અ'ધાધુ'ધીના ખામકાર કરી એમાથી બવરમા ને કલામક સાદર્થ' નિપજાવતો હોત

૫મી એ પેસોના મીક દેવતાઓની વાતેમાથી જ એક પોઠાળ તક' પેસી જુલમી જલાગીરીને રરતે માનવીને યાગવી અયો ને! પેસોએ એને એના 'રિપબ્લિક'માં આલ્ફસ' રાખ્ય તરીકે આમળ ધર્યો છે. રાજકારણના ક્ષેત્ર મા અલ્પિયુદ્ધ ચિરતખક સેના સિદ્ધાંત વિચારની સમાનાર્થ' વસ્તુ છે, અને કોઇ કામ્ય કે કલામુતિની સમાનાર્થક વસ્તુ છે: સરમુખત્યારીની એડી હેઠળ ચાલતું પોલીસ રાજ' માક'સવાદી પોતાને વૈગાનિક કહેવડાવે છે અને દારીશાદી વળા એ દાવામાં ખીએ ૫મી એક ઉમેરે છે એ છે કવિ-વૈગાનિક કવિ' એક નથી જ પૌરાણિક કંતકમા તો કવિ! બનેના રવમિ પાછા વાળખી ૫મી હરે છે; કેમકે એ લોગો માનવીય સંયોગો પર એમની પ્રયોગશાળા અને એમના એકલદંડી મહેલમાં અકરીર નીવડેલી પકલિએને જ બેડી લાયુ પાડતા હોય છે. એ લોગો કોઇ ૫મી દર્શકીતને મનશાવે તેમ સાદી મનાવી નામે છે અથવા એનો દારવતો સાર તારવે છે ને પોતાના ઉદેસ સાથે ને કોઇ અસંગત હોય તેને કુર કરે છે અને પોતે ને કોઇ વાતને મિનજરૂરી માનવા ચાહે તેવા તરકે આંખ આઠા કાન કરે છે. એ લોગો શીકી લારે છે, અને પોતાની ખાનીતી વાતો ને કળીકોને સાચી દરાવવાની દરજ પાડે છે. ૫મી પોતાનાં ભેલને ને કાંઈ અપર્યુ લાગે તેને ક્યારોટપક્ષી બેગી કરી દે છે. અને એ લોગો આ રીતે કોઇ કારા ચિત્રકાર કે નહર વિચારક ને પીક પ્રયોગશીરોની જેમ વળે છે તેથી તો જેલખાના ઉભરાય છે, રાજકીય વિરોધીએ યુલમો તરીકે

વેક કરતા કરતાં મોતને બેટ છે, ને 'માપુલી બપ્તિમાત્ર હોય તેના હોઠો ને ઇપ્પાએ ઠેલે ચહે છે, ગાંધીએ ગોળાએ દેવાય છે અને સવારથી સાબ સુધી લાખો રહ્ય માસ્તરો ને રેડીયો પર મોલનારા ને વખતે ને કોઇ સત્તાનથીન હોય તે કદીય જુલ કરી જ ન શકે એવી ઘોષણા કરતા રહે છે.

મે' મોખને પૂછ્યુ, "તને યુ લાગે છે? માધીને કળામાં કંઈ રસ હતો ખરો?"

"માધીને? નારે ના! જરાયે નહીં."
 "અને લાગે છે કે તારી વાત ખરી છે. ને તેથી જ આપણે એને મારી નાખ્યો."

"આપણે?"

"હા, આપણે - ભુદ્ધિશાળીઓએ, સક્રિય લોકોએ, આમળ પડતા લોકોએ, બવરમા અને સંપૂર્ણતામાં માનનારાઓ એ! આપણે આવા પ્રતિશીલ હતો, બપારે માધી તો એવો પ્રત્યાધાતી હતો, જેને કહત લોકમા જ વિશ્વાસ હતો. કેવી પછાત હતી એની કલ્પના! અમાર નાખી જ બપ્તિમા... પોતપોતાનો રાજકારનાર ચલાવે... એવા જામના મામ... અને પાછા બ્રહ્મ અર્થાત આઠમાને પૂજનારા! આ સહેવાય તેવુ નહોતું આપણે ગાંધીને કોઈ પાઠ્યો એમાં કશી નવાઇ નથી."

૫મી હુ આમ કહેતો હતો, લારે ૫મી મારા મનમાં યદુ હતું કે એ આખી વાત નહોતી આખી વાતમા તો એક વિસંગતિ, સમજમ વિશ્વાસ-ધત જ કહેવાય, તેવુ ૫મી બાને છે. આ માણસ, જેને કહત લોકોમા જ વિશ્વાસ હતો તેણે પોતાની જાતને રાષ્ટ્રવાદકી માનવતાથી જીવરતી કક્ષાની સામુદ્ધિક ક્ષેત્રમાંમા ગુચવાવા દીધી. ને એણે પોતાની જાતને અવિખ્યમાં કદીક અતિમાનવીય બને તેવી ૫મી ખરેખર તો યૈતાની રવરપની રાષ્ટ્રીય રાજસત્તાની સંરચાઓમાં દસાવા દીધી. એણે હારે કરીને પોતાની જાતને આ મધમાં ખરડાવા દીધી, કારણ એણે એવી એવી આશાના ગોટા મિનારા પાધેલા કે એ પોતે પેલી ઘેસાજાને ઘોઈ નાંખી યકરી અને રાજસંરચામાં ને કોઈ યૈતાની તરવ છે તેને કંઈકેમ માનવીય લાગે તેવા સરવમાં પસદી નાખી યકરી ૫મી રાષ્ટ્રવાદી અલકાર અને સેનાનું રાજકારણ એનાં મળ ઉપરવટનું નીવાયું. સત્તાના કેન્દ્રમાં રહીને કે સંસ્થાની અંદર રહીને રાંત આપણુ દસપદ માડપણને કદાચ મદારી યકતો જ નથી; એ તો કુંગળા ની મદાર રહ્યો રહ્યો જ તેમ કરી શકે છે. ને જાને આપણુ સામુદ્ધિક માડપણની મૂર્તિસમા આ વખતે ધિસ્તો બની જાય તો એમાથી એક બીજું અવરમ યાપ જ થાય. કાં તો એમ અને કે એ પોતાના રવમાય તથા

રવરપને વળગી રહે. ને તો આ વંચ બપાં સુધી બને ત્યા સુધી એનો ઉપયોગ કરે અને બપારે ઉપયોગ ન મધ કહે તેવો એ બની જાય લારે એને કુચાની જેમ કુચાવી દે કે એનો નાશ કરે. અથવા પછી એમ બને કે એ ફેરવતો ને મંચની સાથે ને સામે એ કામ કરતો હોય તેના જેવો જ જાતે બની જાય! અને તો જેમ રાજકીયતા સાથે હાય મિલાવીને ખિસ્તી પોપોનું થયું તેમ, તેમથી ધાર્મિક અલામારોની પરંપરા સરજાય અને દેવળની પારલોકિક સત્તાએને કોઈ ૫મી સરમુખત્યારી પ્રુશીથી મંજુરીની મહેર મારી આપે.

મારા ચિંતનો અરખો ચાલતો હતો સુબપરયાનું સ્વપન સરમુખત્યારીને જન્મ આપે છે અને સુદર જમતના સ્વપનને પેટે રાક્ષસો અને હિંસા જવતરે છે સરરવતી, કલાઓની માતા! વૈગાનિક યુધ્ધોની ૫મી એ જ દેવી છે ને! દરકે લક્ષરના વઠા મયકમા વિલાદેવીની જ ઉપાજના યતી હોય છે. આપણે ગાંધીને મારી નાંખ્યો, કારણ અપ્પ છતા ૫મી ધાતક સમયને માટે રાજકારી રમત રમ્યા પછી એણે આપણી રાષ્ટ્રીય રાજ્યબવરમાનાં શમણમાં મહાલખાનો ઇન્કાર કરી દીધો, આપણા સામાજિક અને આર્થિક સુદર તરેની સુદરતાથી યુધ્ધ થવાની એણે ધસીને ના પાડી દીધી. એ આપણને વારતવિક જનતાના નહર અને બ્રહ્મસમા તથેા તથા અંતરના પ્રકાશ પ્રત્યે પાછા વાળા લાવવા માગતો હતો. માટે આપણે એનો નિકાલ કરી નાંખ્યો.

સવારે જાપાના ને મધ્યામાં મેં વાચ્યા હતાં તેમા તો ઇસપની નીતિ-કથાએ જેવી એક નીતિ કથા અને જેવા મળો હતી એમાં ને ઘરના વણપેલી હતી તે તો એક રૂપક હતું, એક અવિખ્યવાણી હતી, આપણુ એ એક જ સાંકેતિક કૃત્ય દ્વારા સાંતિને માટે આટઆટલા વખતથી જંખનારા આપણે સાંતિના એકમાત્ર શક્ય સાધન ને કાયમાથી ફંગોટી દીધું હતું. એટલું જ નહીં, અવિખ્યમા ૫મી કોઈ અનિવાર્ય' યુદ્ધ તરકે દેરી ન જતી હોય તેવી સલાહ સિવાય બીજા કોઈ સલાહ ન આપવી એવી અખત ચેતવણી એ દલારા કૃત્ય મારકત આપણે જમત ને આપી હતી.

—આલ્ફસ હર્સલી 'બુમિપુત્ર'માંથી

સુક્રપીપ્પિ, ઇનકમ ટેકસ રીડન્સ, લાઇસેન્સેડ, રેવન્યુ કલોપરન્સ અને ઇનસ્પેરન્સ માટે મળે:

આર. વીકુલ
 ૧૨ બાઈલી આઈડ, ૩૮ માઈટ રીડીટ, ડેરનર ડાયગોનલ અને માઈટ રીડીટ, બેહાનીસબં, ફોન ૩૩-૧૧૫૪.

ભય બાહ્ય નહિ આંતરિક છે

(શ્રી. વિનોબાજી)

કુમળાં હમણાં થોડાં લોકો કહે છે કે ચીનનો ભય ઉત્પન્ન થવાથી, પંચ વર્ષીય યોજના બંધ કરો, અને ચીનના પર ને પેમા અર્થ' થાય છે તે હોલ ઉપર ખર્ચ કરો.

એ શુ અહમ્મદ વાત છે કે મરીખી તાણુદ કરનારા કામ ઉપર ચતુ' અર્થ' બંધ થાય! દેશમાં ને મરીખી કામમ રહી તે ચીન મા ખીલ ડોષ પશુ દેશનો ભય કરતા; સો અહો ભય રહેશે.

આનો વિચાર ન કરો કે કેવળ હોલના બળથી આપ બચી જશો. સિટલરે સ્ટાલિનમૈડ ઉપર ચોતાની બધી તાકાત ચુકાવી. પરંતુ ઘડાઇમાં તેમને કારણે પડ્યું, કારણ કે રશિયાના લોકોએ આકાત રમાવી મોંઠું' પરાક્રમ

સામે-સામે મોરચાં મીડી પડ્યાં રહ્યાં. તેઓ કુમળો કરતાં ન હતા. એક દિવસ જાંબના ફરતાં અહમદશાહે એકે કે મરાઠાઓની ફોલમાં નાની-નાની આંખ સળમતી હતી, તેમને ચોતાના સરદારને પુછ્યું કે શુ છે? સરદારે કહ્યું કે શુ લોકો ખીલના ઢાંધતું ખાતા નથી, જ્યોથી છુદે છુદે રસાઈ થાય છે. અહમદશાહે કહ્યું, "એવું છે, તો તો હું એમને છતી ચુક્યો!" અને તેજ થયું.

ને એક ખીલના ઢાંધતું નહિ ખારો, એક ખીલને છુદા સમજ્યો, તેઓ ખબેખમા મેળવી ટેવી રીતે લાકો! આને પશુ હરિજનોને કુવા ઉપર પાણી ભરવા દેવામાં આવતા નથી, તો શુ અંકટ સમયે હરિજન દેશ માટે લડશે અથવા દાવિડ દેશના લોકો માટે મનમાં વહેમ (ધંકા) હોય, તો શું તેમને ફોલમાં રાખવામાં આવશે? શું ઢોંડુઓના મનમાં યુસલ માનો માટે વહેમ હોય તો શુ તેમને ફોલમાં રાખવામાં આવશે? ઢોંડુઓ અને સિપોમાં એક ખીલ માટે વહેમ હોય તો કાને ફોલમાં રાખવામાં આવશે? આવી રીતે એક ખીલ માટે વહેમ અને ભય હોય તો આપણી ફોલ ટેવી રીતે બનશે, અને ને ફોલ બની તો પશુ કેટલી ફોલને અને કેટલા મોર્ચાં ઉપર લડશે? ફોલ ઉપર કેટલો અર્થ' કરવામાં આવશે?

ને લડાઈ શરૂ થાય તો અનાજનો ભાવ આસમાન સુધી પહોંચી જશે. આને પશુ આપણને સો કરોડ રૂપીયા નું અનાજ બહારથી મંગાવવું પડે છે, તો લડાઈના સમયે શું થશે? લાખો લોકો ખાવાનું ન મળવાને કારણે મરી જશે, તો શું લડાઈ ચાલશે? દેશમાં મરીખાઇ રાખી, અનાજની કમી રાખી, આપ કઈ તાકાતથી લડશો? કેવળ ફોલના બળથી લડાઈ

નથી. લડવા માટે અંદરનું બળ નોંધજો. અંદરનું બળ બનાવટી હોતું નથી. બહારથી કુમળો થાય, તો એક થયુ એવા ખ્યાલથી કામ નહિ બને. અંદર ને વિષ પડ્યુ હોય, તો એક ટેવી રીતે બનશે.

૧૯૪૭ની વાત છે. તે વખતે અમે નેલમા હતા. દેશ ઉપર અંગ્રેજોનું શાસન હતું. બંગાળમાં કુકાળ પડ્યો અંગ્રેજ સરકારના હિસાબે ત્રીજ લાખ લોકો કલકત્તાના સડો પર મરી ગયા. વિદ્યાનના જમીનામાં, ન્યારે દરેક જગ્યાએ રહેલો મોજુદ હોય, ત્યારે ત્રીજ લાખ લોકો જુએથી મરી જાય, એ શુ વાત હતી? નેલમા અમે ચર્ચો કરતા હતા કે અંગ્રેજોના કારણે આ મધું' મન્યું એમ અમે અંગ્રેજોના માથા ઉપર દોષ મુકી આરામથી નજુ વખત ખાતા હતા. માનીલો કે હવે ફરીથી એવું થાય, તો શું અંગ્રેજ એની જવાબદારી ઉઠાવશે? હવે તો અમારું જ રાજ્ય ચાલે છે. આ રાજ્ય ને ને રીતે ચલાવવુ હોય તે રીતે ચલાવી શકાય. એવી લડાઈ શરૂ થાય અને મામડામાં સૌને માટે પુરવું અનાજ ન હોય, તો દેશની શી સ્થિતિ થશે? આને મામડાઓમા બધાને માટે પુરવું અનાજ હોતું નથી, કેમકે થોડા માણસો જમીનના ખાસિક બની ગયા છે. ખાસિક ચોતાને માટે પુરવું અનાજ રાખી, બાકીનું વેચી દે છે, મજુરોને ખ્યાલ એમને હોતો નથી. મામડાના બધા લોકો માટે વર્ષ' પુરવું અનાજ ને હોય તો બાકીનું વેચી શકાય છે. શહેરના લોકો તો વેચાતું લઈ ખાય શકે છે, પરંતુ ને મામડા ના લોકોને ખરીલવાનો વખત આવે તો અનાજનો ભાવ વધી જવાથી લાખો લોકો જુએથી મરી જશે. તે વખતે શું લોકો એમ વિચારશે કે થન્ય છે હમણી ભારત સરકારને, તે બહુ સારી છે, તેને માટે અમે શકીલ થયું!

લોકો કહે છે કે તેઓ પંડીત નહેરુની પાછળ છે. હું કહું છું કે તેમણે તો પંડીત નહેરુની આમળ જ્યુ' નોંધ્યો. પાછળ રહેવાથી ચાલવાનું નથી. આ જમીનામાં સેનાપતિ પાછળ રહે છે, સિપાઈ મોર્ચાં પર લડે છે, એથી દેશનું કામ' ત્યારે જ બનશે, ન્યારે આપણે કહી શું કે અમે પંડીત નહેરુની આમળ છીએ.

આમળ રહેવાનો અર્થ' એ છે કે પંડીત નહેરુને આમે મામતી વ્યવસ્થા કરવી નહિ પડે આપણે જ મામે-મામતી વ્યવસ્થા કરી લઈએ. આપણે ને પાછળ રહીએ તો તેમને મોર્ચાંની ચિંતા અને મામડાની ચિંતા પશુ કરવી પડશે. એથી બે ચિંતાઓ વચ્ચે તેઓ કમડાય જશે. આથી આપણે સમજવુ નોંધ્યો કે કેવળ ફોલ ના બળથી દેશ નહિ ટકે આપણે એવા ચીન સાથે લડવુ પડશે કે ન્યાં અનાજની કમી નથી. ચીનવાળા તો ખીલ દેશને અનાજ વેચે છે એવા દેશ સાથે સામનો કરવાની વાત કરો છો, અને એ કહો છો કે અમે પંડીત નહેરુની પાછળ છીએ, તે ટેવી રીતે ચાલશે? તેમનાથી આમળ જાએ મામે-મામતી વ્યવસ્થા કરો, ત્યારે દેશ સુરક્ષિત રહી શકશે.

લોકો અને પુકે છે કે, બાબા, હમને જુદાન-આમદાન અને ચાંતિએનાની વાત કરો છો, તો લડાઈના વખતમાં તમારા કામ'નું શુ થશે? હું જવાબ આપુ છું કે લડાઈ ને શરૂ થાય તો પંચ વર્ષીય યોજના કદાચ બાગી જાય, પરંતુ આમદાનનું કામ' વધુ જોરથી ચાલશે ચેવલાસમા બધા પહેલાં નેતાઓની સામે મેં કહ્યું હતું કે જુદાન-આમ દાનને હું 'ડીફેન્સ મેનર' કહું છું એ 'એ સેકન્ડ લાઇન જોઈ ડીફેન્સ' છે કે 'ફર્સ્ટ લાઇન જોઈ ડીફેન્સ' છે તે આપ જ નક્કી કરો! પરંતુ સમજવુ નોંધ્યો કે દેશમાં ને અંદરની તાકાત હોય તો જ ફોલ લડી શકશે. ને અંદર મધું' જ પોણું હોય તો પોણું 'ડેલ વમાડનારાતી જ વે; સામનો નહિ થશે એથી એવુ થયું નોંધ્યો કે સગીન યોજનાની સાથે સાથે ફોલ કામ કરે, બધાનું દિલ એક થાય, મામે મામતી યોજના કરી મામે બચાવી લેવાય નિ .'

(શીરોબપુર)

નકુર ડીસ્ક્રીક્ટ આફ્રિકન કેમ્પ્રેસ

નકુર ડીસ્ક્રીક્ટ આફ્રિકન કેમ્પ્રેસના નેલ હેલન મળેલ સભા ને આફ્રિકન ઇલેક્ટ્રેડ મેમ્બર ડા. ડીઆનોએ આમદ કર્યો હતો કે લંડન પરિષદમાં રપેસમલી ઇલેક્ટ્રેડ સભ્યોની હાજરી સામે વિરોધ પ્રકટ કરતો નામદાર રાણીને મોકલો.

તેમણે કહ્યું કે મને સ્થાનિક યુરોપીયનોની વ્યા આવે છે; તેમ ની નેતાગીરી પૂરી થઈ છે અને તેમને આફ્રિકન બહુમતી હેલન બહુમતી થઈ રહેવાનું છે આ યુરોપીયનો એટલું પશુ ખાજતા નથી કે તેઓ કઈ તરફ જઈ રહ્યા છે!

ડા. ડીઆનોએ બતાવ્યું કે નેમેકા કેન્યાટાને લંડન પરિષદમાં હાજર રહેવાની સરકારે પુરવાનગી આપી નથી; કોંતુ એમના તરફથી એક ખરીતો હું સાથે બધ જનાર છું.

મામે બાંધવાની રીણન અને વેણીઓ

અખમલ, સાટીન, ટાફેટા સીકેન્ડી, રીબન અનેક રંગ, ડીકાઇન અને સાઈકલમાં મળશે, અન અંડપ અને મોટા શબ્દમારવા માટે જશ્યાલ'ધ રીખને મળી શકશે.

બચ્ચાં માટે અખમલ, અને રેસમ તથા ફેલ્ટની ટોપીઓ કીકાયત બાવે બનાવી આપવામાં આવશે.

અંબોડે બાંધવા અખમલ, રેસમ, ઠેલન વિનેદેનાં કુલોની રંગ રંગની વેણીઓ અને અનેક મકારના પ્રોથર્સ મળશે.

દેખલ પર મુકવા માટે પ્લાસ્ટીકના સુદર કુલો મળશે.

ટેકાણું : માખરો હેટસ (મો.) લી.
લેડીઝ એન્ડ ચીલ્ડરન્સ હેટ મેન્યુફેકચરર,
ફોન : ૮૩૫-૬૬૯૨ પહેલે માળે, બોક્સ પરપાઠ.
આરુર મેન્સન્સ — ૩૩ વેન્ક રુટ્રીક, — જોહાનીસબર્ગ.

મધું, બધાએ વિચાર્યું કે અમારા ઉપર મોટો ભય છે. એથી ત્યાંના મામુલી બેકેતો અને મજુરો પશુ લડાઈમાં કુી પડ્યા. શુ અહીંના ફોલમાં હરિજનોને મોકલો? શુ એમ ના મનમાં દેવ માટે મરી શીટવાની થમથ પેત થશે?

પાની પનમા અફધાનો અને મરાઠા એ વચ્ચે થયેલી લડાઈની એક કહાણી છે. અહમદશાહ અબદાલી બહુ જ મોરો સરદાર હતો. તે મરાઠાઓની હરોળ તોડી ફરી કુમળો કરવા માંખતો હતો. કઈ કેટલા દિવસ સુધી બને

— સુરત હલ્લાના કામરેજ તાલુકાના વિહણ મામે લેલોમા સૌથી વધુ અનાજ આપવા માટે ડા ૫૦૦૦નું સરકારે ઇનામ આપ્યું હતું તે રકમનાથા ગામ લોકોએ એક લાયજેરીનું મકાન બાંધ્યુ છે તેની ઉદ્ધપાટન વિધિ હલ્લા લોકલ બોર્ડના પ્રમુખે ક્યું હતું અને કલેક્ટરે તે સમાર ભવું પ્રમુખચાન લીધું હતું.

મધ્યકાલીન યુગનું આક્રિંકા

લેખક : શ્રીયુત પ્રાણુરાંકર જોશી

(મયા અંકથી ચાલુ)

ઈ. સ ૧૮૩૧મા ભારતના પ્રસિદ્ધ રાજદક્ષ પ્રુથ અને સમાજસુધારક રાજી રામમોહન રાય મોક્ષ શાંકરના પ્રતિનિધિ તરીકે ઈંગ્લાંડ જતા થોડા દિવસ માટે વચ્ચે કેપટાઉન શેઠાયા હતા. આ ફ્રેન્ચ વહાણ પર સ્વતંત્ર રાજ્યવચ દરકતો જોઈને તેમનું હૃદય યતનથી ઢોલું તેમણે "સાહિય આક્રિંકન ઠાલેજ" (આને કેપટાઉન યુનીવર્સિટી)ના ઠાળામા, પશુ થોડી રકમ નોધાવેલી વળી તેમણે "યુનિવર્સિટીયન ચર્ચ"મા પ્રવચન પણ કરેલું.

દાંબા અને રિચર થયા પશુ રિચર થતા પહેલાં જોમને દક્ષિણ આફ્રિકાના આતરપ્રદેશમા વસતી ઠાળી પ્રજાઓ સાથે ઠીક ઠીક અધ્યાત્મિકમા આપણુ વચ્ચુ હતું. પહેલો વિરોધ યુગમેને એ ક્યો પશુ ડચ ભોડાની બહુ સામે તેમના એરી તીરકામઠા બહુ કામ ન આપ્યાં. જમલી પશુઓ જેઠે તેમને વધ યધ અમે. રડયાખડયા યુગમેનો બહારીના રજમા નાસી છુટયા, આને તો પૂરની પર માત્ર અધ્યામાઠમા જ યુગમેનો રજા છે.

કચો સફળ અથેલાં, પશુ દર વર્ષ પછી તેઓ સમુદયાત્રાથી યાંત્રણા બિટીય નાવિગેને હાથે હાયાં. એકતીરક લેન્ડરટરે ભોડાના થોડાક કકડા આપી ને તેમની પાસેથી ૪૨. બળદ અને ૧૦૦૦ થેટા ખરીલાં! ઇ. સ ૧૬૨૦ મા પશ્ચિમ ઢાંદેમાં સુરત ખંદરે આવેલા બ્રીટીશ નાવિગે શિલ્ડમ અને શીટલ હરખટરે ઈંગ્લાંડના રાજા પહેલા નેમ્સને નામે આ બ્રીટીશ બંબ દરકબ્યો. ઇ. સ. ૧૬૫૨મા ડચ વસાહતીઓ કેપને કિનારે આવ્યા. એ પ્રદેશ અખી જતાં તેમણે આ જ રહેવાનું પસંદ કર્યું. ૪૦ વર્ષ પછી ઢોટે-ટોટ લોઠાને આ વસેલા જોઈને બ્રીડાયા. તેમની ચિકારબુમિને અને વસવાટબુમિને તોરાર લોઠા કબળને લેવા લાગ્યા. તેમણે વિરોધ ઢાખ્યો. નેત્રણુ યુલો પશુ તેઓ લડયા, પશુ નિષ્ફળ ગયા. ઇ. સ ૧૬૫૭મા તેમણે લડવાનું માડી વાલુ પાલાત્ય સુધારાએ તેમના જીવન અચકમ બનાવી ઢીધાં. કમેકમે તેમનું રકત ડચ પ્રજામા બળી અહું અને દક્ષિણ આફ્રિકામા એક નવી જ ઠામ હરતીમા આવી. ને ઠામ આને "કેપના રંગીનો" તરીકે ઓળખાય છે.

ઇતિહાસ વારો ડા માયાની સહર નેટલો જ જુનો છે. આ પોટુગીઝ પ્રજાનો વસવાટ ઇ. સ. ૧૫૦૫થી ચર થયો સારે આં મુખ્ય વરતી દેશી મુસલમાનોની અને અરબોની હતી. પોટુગીઝ ઇતિહાસ કહે છે કે અરબો આ પોટુગીઝ નાવિગે પેરા ડિ અન્હાયા ને સતકાપી હતા. એ પછી ઠેલોનીમાં રચને રચને ડિહાઓ મા આપ્યા હતા ઇ. સ. ૧૫૬ પોટુગીઝ અવનર ડ્રાન્સિસકો ડેગો સુરલીમેનો સહેજ વિરોધ સહન પડેલો તેણે ૧૦૦૦ માણસો આંગ્લેઝીને કાઢે મોનોપોટાપાના પ્રદેશ માં સોનાની ખાણો શોધવા પ્રયાણ કર્યો હતો. આ એક "રચને" સેન્ડ માહકલ "કોટ" ખાધવામા આવેલ હતો. પડોચમા વસતા ડેલકાક સુરલીમેકે આ પોટુગીઝ સેનાના થોડાઓને એક પાયેલુ થોડાં વર્ષ પછી તુક વેહાલેકે આ સામરમા પ્રવાસ કરેલો - અને પોટુગીઝ તાબને બદલે તુક વાવડોની તાબેદારી કબુલ કરાવેલી ડચ સાંચીયા આખી પશુ મોઝામ્બીક ઠેલોનીને કબળે કરવા મથન કરેલું. પશુ પોટુગીઝ સરકાર તેનું રક્ષણ કરી ચકી હતી. ઇ. સ ૧૭૫૧ સુધી પોટુગીઝ આ પુવ આફ્રિકાના તેમ જ પોતાના ઢાંદેના સંરખાનો પર એકી સાથે કારબાર ચલાવતું ઇ. સ ૧૭૫૨ થી આ પ્રદેશનું શાસન અલમ પાડલું માં આવ્યું.

જુમ્મપ આફ્રિકામા અલ્હરીયામા જેમ ફ્રેન્ચો વરમા તેમ દક્ષિણ આફ્રિકા મા ડચ અને અંગ્રેજ વસાહતીઓ

દક્ષિણ આફ્રિકાની બીજી અલ્દિવ સી પ્રજા ઢોટે-ટોટ યુદ્ધકળામા યુગમેનોથી વિરોધ સચકત સાખિત થઇ ૧૭ સ ૧૫૧૦મા જુના જમાનાના તેમના

સકારાના રચની દક્ષિણે આવેલા આફ્રિકા ખંડને કાળો વર્ણવવાનું કારણ આ ખંડમા યુરોપે ચર કરેલ યુલામી યુમ જ છે. પોટુગીઝ આફ્રિકન સામાન્ય તો યુલામોના ભોડીથી જ સરળથેલું છે પોટુગીઝ પુવ આફ્રિકા ની તલે ૫ દિશાએ બિટીય પ્રદેશ છે. ડેવળ એક દિશાએ ઢાંડી મહાસામર યુધવે છે આ "સામાન્ય"નું ક્ષેત્રણ પોટુગીઝથી નવમલું છે. તેનું પાટનમર લોરેન્સો માર્કસ છે. દક્ષિણ આફ્રિકા અને મધ્ય આફ્રિકાની એ મહાન નદી આ લીમ્પોપો અને ડ્રાબેઝી બ્રીટીશ ધરતીને જળ રનાન-કરારી પોટુગીઝ પ્રદેશમાં મામ કરીને ઢાંડી મહાસામર માં ચયન કરે છે. પોટુગીઝ પુવ આફ્રિકા મોઝામ્બીક ઠેલોનીને નામે ઓળખાય છે. તેનો

હવે પોટુગીઝોએ પશુ દેશી પ્રજાને વિરોધ નિહાળ્યો. ઇ સ ૧૭૮૧માં પહેલો પોટુગીઝ અવનર આવ્યો તે દિવસથી સો વર્ષ સુધી બાન્ડુ પ્રજાને રોતાના સ્વાતંત્ર્ય માટે લડી ધણા પોટુગીઝ સૈનિકા માર્યા ગયા. એક અવનરના પ્રાણુ પશુ ગયા. પશુ ઇ. સ ૧૮૬૫મા બાન્ડુ ભોડા બળવાન સરકાર યુન્ય હાયો અને દેશી સત્તાનો સંપૂર્ણ અંત આવ્યો.

પ્રજુ આત્મકીપ જલાવો

એ પવિત્રતાની મૂર્તિ પ્રજો, તમારી પવિત્રતાની છાયા નીચેના અમે વામર માનવીઓ-એ અમારા વહાલા પ્રજુ-અમારો બાપુના પ્રજુ-અમે જીવકતાથી તમારી તરફ અમારી નેન ફેરવીએ છીએ કે જેથી અમને તમારી ખાતરી, તમારી શાંત શાંતવના, તમારી આપટ શક્તિ અને તમારી શાંતિ મારોને આર્થિવાદ રહે

એ પ્રજુ, અમારા હૃદયમા તિરકાર છે, કેમકે અમારી વચ્ચે રોતાન ની છાંત થઇ છે-હથીયારી ઢિંસા ને મામ મળ્યો છે-બુદ્ધ ચાહકે શાંતિ ચાહકને દુર કર્યો છે-ને સર્વ માનવને ચાહનાર-ને સૌથી મરીખની સાથે ચાહનાર-ને પતીતમા પાંતને ઉપર ઉચકી લાવનાર-ને દુશ્મને ઉપર વિશ્વાસ રાખનાર-ને પોતાને મારવાના પ્રયસ કરનારા ને ક્ષમા આપનાર એવા અમારા બાપુ ચાલ્યા ગયા છે

એ પ્રજુ, બાપુ અમારી શાંતિ માટે એકલા અટુલા કેવી રીતે લડયા અને અમારી શાંતિ મેળવતા મળેલો હૃડ એમની નાનકડા ગોરંચી શરીર ઉપર કેવી રીતે લીધો, તે રમરણુ કરવાની શક્તિ આપો-જેથી અમે બાપુને બૂલી ન જઈએ. તેમના આપેલા સિદ્ધાંતો રમરણુ કરાવો-કે ને આને થોડા ધણા પશુ પાપમા ઢોટ તો બાપુ આપણી વચ્ચેથી ચાલ્યા ગયા નહોત

દીનના મેલી આ પ્રજુ! બાપુ એજ અમારા દુ યો સહયા અને તેઓ એજ અમારી વેદના વહોરી અમને નિવાપી છે આપણે જ બામલા કરી છુટા થયા અને તેઓ એજ તેમના ઉપર આપણા અપાયો સહન કર્યો, અને અમારે પ્રકાશ આપ્યો ત્યારે પશુ આપણે જ અધકારને આવકારી લીધો.

હતા એ પ્રજુ! અમને ખમર છે કે ગાંધીજી મર્ધા નથી. તેમનો આત્મા આપણી વચ્ચે સગીત વેલાવે છે, અને તમારી સાથે ઉચે આમલા મા પ્રકાશીત બની વાસ કરે છે. તમારા આત્માની રોરવધીથી અમે ઢણુ પશુ તિરકાર અને ભોભના માર્ગેથી પાછા વળી શકીશુ તમારો પ્રેમ અને માનવતા પશુ થીખતા થઇ શકીશુ.

જેમ આપણા ઢાંદેના નાનો બાપુ પાત કરનારને ક્ષમા આપી ચકયા તેમ અમે પશુ અમારા દુશ્મનને બાપુના નામથી ક્ષમા આપતા થીખીએ-ખસીવાન આપતા થીખીએ અને કંટાલેલા આ વિષમર્ધા પ્રેમને વચાવી શકીએ

અને આવી રીતે એ પ્રજુ, વહાલા જનો ને મધુવ, સર્વોદય અને શાંતિના મામ રથાપતા તમ ઢારે આવી પહેગયા છે, તેમને પમલે પમલે જઇ શકીએ એવી શક્તિ અને મામ દયાન આપો! -પુબ્ધ.

સામાર સ્વીકાર :
શ્રી કચન જગા કેપટાઉન તેમના યુગ બારીના વિવાહના યુગ પ્રસંગે
પા ૧-૧-૦૦
પોટુગીઝ એકીકાલેય મહીલા મંડળ
પા ૧-૧-૦૦
છોટલાસ રતનજી સોદા ટ્રાંચવાલ
પા. ૧-૧-૦૦

જેમ આપણા ઢાંદેના નાનો બાપુ પાત કરનારને ક્ષમા આપી ચકયા તેમ અમે પશુ અમારા દુશ્મનને બાપુના નામથી ક્ષમા આપતા થીખીએ-ખસીવાન આપતા થીખીએ અને કંટાલેલા આ વિષમર્ધા પ્રેમને વચાવી શકીએ

માસ્ટર પ્રધેસ (મી.) લીમીટેડ

નવ ભતના નાયબન, રેથપી તેમજ સુતરાવ મપડ, શ્રીએ બાળકો અને પુરુષો માટે જીનમ ભતના પુલન જર્સી, પુલોવર, મારડીનન્સ અને બખ્યાઓ માટે-બુટીઝ, ખીબસ, બ્યેનેટસ, શોલ્સ; નેપકોન્સ વિગેરે.

દરેક ભતના માલ માટે તપાસ કરવા બહામણુ.

33 વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ફોન : ૮૩૫-૬૭૮૬

બોર્ડસ ૧૫૪૬.

યુ. ગાંધીજી

(પહેલા પાનાનું અનુસંધાન)

દોસ્તોમાં આખરના દીવસોમાં સ્વાગત કરતી વખતે મેં આપને પ્રુહુ, "આપ, આપે કહ્યું છે કે આપે હકીકતમાં સમાજ સુધારક છે. વિદેશી રાજ્યમાં આપે આપનું કામ કરી શકતા નહોતા, એટલા ખાતર આપને રાજ્ય કારજના ક્ષેત્રમાં પડવું પડ્યું. હવે પરદેશી રાજ્ય મધ્ય છે. હવે આપે આપને વખત રચનાત્મક કામમાં આપણી સમાજ સુધારણામાં આપની બધી શક્તિ વાપરો? તેમજે જવાબ આપે, "હું આ આગળ પરીક્ષામાંથી પાર થતો છું તે માટે સૌથી પહેલા રાજ્યકારજ સુધારવું પડશે." રાજ્ય કારજ સત્ય અને અધિકારને આધારે જ ચાલી શકે છે. તે ધર્મથી અલગ કે બિન નથી, એ આપની સૌથી મોટી શોધ છે.

સત્ય અને અધિકાર જીવનના પાયા રૂપ બનવાનાં હોય તેના નાનપણથી જાણકારી જીવવધી એ પ્રકારની હોવી જોઈએ. એટલા માટે આપે આપણી આજીવન નષ્ટ તાલીમ રજૂ કરી. આમ જનતાને સ્વતંત્ર થવું હોય, કુટુંબથી, શોષણમાંથી ઉતરવું હોય તે વિદેશી કારજનો સિદ્ધાંત સ્વીકારવો જોઈશે. નાના નાના ઉલ્લેખ ધંધા વધારવા પડશે મોટા મોટા કારખાનાં ઉભા કરવાથી સત્તા થોડા ભોંકોના હાથમાં અધી જાય છે; એ સત્તાધારી બને સરકાર હોય વા મુદીદારો હોય. આપને આ વાત મંચુર નહોતી. એટલે તેમજે આપણી આજીવન આમ જીવન, આમ ઉલ્લેખને આદર્શ મુક્યો, રેડિયો મુક્યો, આપે રચનાત્મક કાર્યક્રમ રજૂ કર્યો જ્યાં સોફા મોટા મોટા કારખાનાંઓના ઉપાસક છે, મોટા પાયા પર ઉત્પાદન કરે છે એવા અમેરીકા જેવા દેશમાં આખરે જી રતાની ખામીઓ સોફા જેવા લાગ્યા છે. રેડિયો પર અને ધીમ સ્વરેના આરક્ષે દ્રવીથી મામડાંઓ વસાવવાની વાતો એ સોફા કરવા લાગ્યા છે અશ્વમેજીએ તેમની આંખ ઉઘાડી છે.

આપના મુદીવાદ અને સામ્યવાદની ખાખતમાં ગાયરીમાં નોંધાયેલા તેમના વિચારો ખાસ મહત્વના છે. તેઓ મુદીવાદના સત્ત્વ હતા, મુદીદારોના કુશળ નહોતા. મુદીદારોના અનુભવ નો, તેમના જ્ઞાનનો તેઓ ઉપયોગ કરવા મામતા હતા. પણ તેમનું કહેવું એવું હતું કે મુદીદારો પોતાની મેજ ફરતી બને અને પોતાના અનુભવ અને જ્ઞાનનો ઉપયોગ પોતાને માટે કે પોતાના કુટુંબ માટે ન કરતા દેશને માટે કરે. જે સોફા દ્રવીપણના સિદ્ધાંતને ધારી ન માનતા હોય અથવા જેમને તેની સંજ્ઞાને વિષે સંકા હોય તેમજે

દોસ્તાનની રિવાસતોનાં જાખલો સમજવા જેવો છે. એક જમાનો આવેલો હતો કે આપે રાજ્યકારની રિવાસતમાં યોગ્યતા રચાયવા માટે આપને ઉપવાસ કરવો પડ્યો હતો. પણ આને પાયા સો રિવાસતોના રાજ્ય કરતો એ પોતાના દેશને ખાતર પોતાની સત્તા પ્રબળને હવાને સોપી છે. આપનું કહેવું; કદ્ય કે, જનતા કોઈ વાત ધરે છે, જનતામાં જનશક્તિ આવે છે અને તે પોતાની માગણી દરતા અને ચાતિથી રજૂ કરે છે ત્યારે જ સત્તાધારી રાજ્યકે કે જુ મુદીદારે, જુ પરદેશી સરકારે કે જુ દેશી સરકારે જ પુરી કરવી પડે છે પ્રબળની માગણીથી જે કાયદો થાય છે તેનો બોલને પ્રબળ પર પડતો નથી; કાયદો ઉપરથી લાદવામાં આવે છે ત્યારે તેનો બોલને પ્રબળને કમરે છે પણ પ્રબળની માગણી સાચી હોવી જોઈએ. પ્રબળને પોતાનો ધર્મ સમજવો જોઈએ, અને તેનું પાલન કરવું જોઈએ. આપુ માનતા હતા કે પોતાનો ધર્મ પાળનારાઓને જ હક મામવાનો અધિકાર છે.

આને આપણે જે ખાખતોને પશ્ચિમના દેશો હાનિકારક સમજીને ઊડવા લાગ્યા છે તે પ્રકારે કરવાનો પ્રયત્ન કરીએ છીએ. આપુ આને આપણે કાન પકડી આપણને રોકવાને હાજર નથી આપણે જુ તેમજે ખતાવેબો રસ્તો વિચારી શકીએ? આપણે પશ્ચિમના પ્રવાહમાં તથાજ જઈએ, કે પછી પશ્ચિમના અને જનતાના માર્ગે જઈએ બની જુ? જનતા આપણા તરફ મીઠ માઠી રજૂ છે; અને જોનું કારજ આપણે આપુની આને છુદ અને ધીમની કોટિના મજબુતા થાય છે જવાહર લાલજીની આને લોકન સાથે વુલના કરવામાં આવે છે. તેમને આદર્શવાદ, તેમની વિષ્ણુવતી લામણી, વિષ્ણુવાતીની ભાવના, સત્યનિષ્ઠા, સત્ય પરાયજીવતા અને ન્યાય પ્રિયતાને લીધે જનતાના આગેવાનોમાં જવાહરલાલજી આને મોખરે છે. પણ એકલા જવાહર લાલજી હોઈને બોલે થોડો જ ઉઠાવી શકશે! જેમજે તેમની પાસેથી કામ લેવું છે તેમજે પોતે એ ઉચ્ચ આદર્શોને અપનાવવા જોઈશે, હોઈની પ્રબળ કુટુંબ દ્રષ્ટિ છોડીને દીર્ઘદ્રષ્ટિથી કામ લેવું જોઈશે અને પોતાની ઉજ્જવો દુર કરીને આપણે ખતાવેલા ઉચ્ચ આદર્શો, પ્રમાણે ચાલવું જોઈશે આપુની તપશ્ચર્યા આપણી માર્ગદર્શક બને. ધખર આપણને જી મહાપુરુષના દેવવાસી બનવાને લાયક બનાવે! તેમજે ખતાવેલ રસ્તે ચાલવાની શક્તિ આપે, એ જ માર્ગના

સુશીલા નચ્ચર. [આ બેખ 'આપુના કારાચાસની કહાણી' નામની મોપડી જે ગાયરીયે છે; તેના પ્રસ્તાવનામાંથી સર્વ કુશરે અહીં આપવામાં આવે છે]

સામાજિક ખખરો

કેપટાઉન યુનાઇટેડ હીંદુ એશોશિએશન

શ્રી કેપટાઉન યુનાઇટેડ હીંદુ એશોશિએશન દ્વારા સંચાલીત વિલામંદીરની જનરલ સમીતી તા. ૨૧-૧-૫૦ના રોજે ન્યુલેન્ડસમાં મળી હતી. જેમાં નીચે મુજબના અધિકારીઓની મુદ્દણી મળી હતી.

પ્રમુખ : શ્રી વલ્લભભાઈ તરસીલભાઈ મજુરેબા; મંત્રી : શ્રી ગોવિંદભાઈ પરમુખાઈ કુંજરીવાલા; ખબનમ્ત્રી : શ્રી કૃષ્ણલાલ જગજીવનદાસ પરમાર. મુદ્દણી ખાદ સમીતીને લખતી ચર્ચા ખાદ પ્રમુખશ્રી એ સર્વે હાજર રહેલા સભ્યોને આભાર માની, ચાંતી પાઠ કર્યા ખાદ સમાને વિસર્જન કરી હતી.

પોર્ટ એલીઝબેથ મહિલા મંડળ

ઉપરોક્ત મંડળની સભા શ્રી કૃષ્ણવિષ્ણુજી તરસીલભાઈ દોલખાં રાખવામાં આવી હતી હવન ગં. ૨૫ જમના મેન રતનજી તરસી કરવામાં આવેલો હતો. મર્લ ખાદ તરસી જે નાટીકા ખબવાઈ હતી, તેના પેસામાંથી ૩૦ પાઉન્ડ રાહત ફડ માટે મોકલાવવું તેવો દરખ ચર્ચો હતો. સર્વે ખહેનો જેઓએ મામ લીધો હતો તેમને આભાર મનાવેલો હતો અને તે સભા વિસર્જન મળ્યું.

નકરોબીની ચાલુ રહેલ બચ હકતાળ

નકરોબીની બચ હકતાળમાં ઠાઇ હકં પડ્યો નથી, જે કે મીરાલી બચ લીખાટના કર્મચારીઓ પાછા કામે આવ્યા છે. આ ખાજી વિભિન બચ કંપનીઓ, તથા ટ્રાક્ટોર્સ જેવે એલાઇઠ વર્ક્સ યુનીયનના પ્રતિનિધિઓ વચ્ચે ઠાઇ વધુ મોટીમ મળી નથી. યુનીયને આજેપ કર્યો છે કે હાર્ડવે સ્ટ્રીટમાં ખાલી ખસો ઉભી રાખીને બચ કંપની પ્રબળને ઉધે રસ્તે દોરવામાં મંજી છે કે બસો ટોડી રહી છે.

આ હકતાળ ઉપર ૪૫૦ આફ્રિકન કામદારો ઉતર્યા છે. સમાધાન અંગેની વાટાઘાટ બાંગી પડી છે, અને હકતાળ આજુ રહી છે.

મુકા મરચ્યા અને કાચી કેરી

જોષિ ૩૩ રતલી મુકા મરચાની. મુશીના ચી. પર-૬ F O R ખોટસ અને આચાર માટે કાચી કેરી સારી દસ રતલી પારસલની શી. ૬-૬ પોસ્ટલ સાથે રોકડથી ડીસેમ્બરની અધવચેથી મળશે, માટે તાકીદે લખો.

Maarmans (Pty.) Ltd
P. O. Box 26, Phone 128
(Brits, Transvaal.)

અ ગ ર ય ત્તી

હાલના હાલસેલ ભાવો

ભન્યુવારી ૧૯૬૦ના વહાજીમાં આવેલો માલ

રાતની રાણી (૧૨ લાકડી) ૩-૧ રબન; મુગધ રાણી કે તોલો ૪-૩, મુગધ રાણી ૧ તોલો ૮-૦, વહાજી નંબર ૪૪૪ ૩ તોલો ૮-૬; ચમેલી ૨ તોલો ૧૫-૦; વાસંતી (રાઈસ) ૨ તોલો ૧૫-૦; વાસંતી (બાઈસ) ૨ તોલો ૧૮-૦; તજુ ચુલાખ પાતળી લાકડી ૩ તોલો (૬૦લામાં) ૪૦-૦; તજુ ચુલાખ પાતળી લાકડી ૬ તોલો (૬૦લામાં) ૮૦-૦; ગેટવે એક ઈન્ડીયા ૩ તોલો ૪૮-૦; ગેટવે સીક ઈન્ડીયા ૬ તોલો ૬૬-૬.

ડરબન માટે એલર્ડ સાથે કેસ એક ઉપર એક ઠમીરાત અને પોસ્ટલ મોકલો.

એ. કે. હુસેન એન્ડ સન્સ

અમલખતી, સારી નવા ફેસનના ધોલુ અને પરચુરજી માલ વિ. આશાત કરનાર.

૧૧૬ કવીન, સ્ટ્રીટ, ડરબન. યોક્સ ૨૧૬૮, ફોન ૨૭૩૪૮/૯.

ચો. બો. ૫૩૯૦

ટેલીફોન ૩૩-૫૬૨૦

ટેલીગ્રાફ એડ્રેસ : "ભગતકો"

ભગત બધર્સ (પ્રા) લી.

૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,
જે હા ની સ બ જં.

હોલસેલ અને રીટઈલ મર્ચન્ટ અને ઇમ્પોર્ટર્સ ખાસ કરીને હમારે ત્યાં ઇન્ડિયન અને ઈંગ્લીશ માસરી. માધ્યામાં નાંખવાના જાત ભવતાને રેસી તેલો સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, પીત્તળના અને એલ્યુમીન્યમના વાસણો-કાચ અને પ્લાસ્ટીકની જમડીઓ-કેરમબોર્ડ અને સ્ટાઈલર તથા ધીજી અનેક રેશી ચીએ કીફાયત બાવથી મળશે.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અને સ્પેસલીસ્ટ હોટેલ.

શ્રી કેપીટનની અંગત કેમરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે પુસ્તકે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ફાઈડ વર્ધ્યું

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ

(ધી કેપીટન મીઠાઈ હાઉસ)

ત્રે અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના પુણાપર - ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ રેલીઆમ: KAPITAN.

તાબું ઉમદા ફ્રૂટ

આફ, લસણ બબર ભાવ, નારીએળ નં. ૧ શી. ૧-૦,
બેગ (નંગ ૧૦૦) શી. ૬૦-૦.

ફુકાન દાર માટે બાંધવાના ન્યુક્લેપેપર બબર ભાવ,
પાપક નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

કચુરી અને મેવથી પાન બબર ભાવ, પોસ્ટલ બુક. નારીએળ ગોબ
શી ૧૦-૧ લાખી અને રહેર નારીએળ શી ૧૧-૧ ૨૩૫
રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બલ્લબન કોંગોના આરકોરો વપર પ્રવર
ખ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ ક્લાઈ મોલ્લ્યું

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O Box 251. DURBAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

પુસ્તકોપર, મુસાફરી, લીઆનાં અને જનરલ એજન્ડ

હોટસ્તાન અમર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ રિવિયાર્સ અમર જુબીન
માને મુસાફરી કરવા ધેર શ્રદા અમારી આરકોરો પ્રવર કરો

૧ રૂબી, આમ, ચોરી, હુલ્લ, અસ્માત, પ્યેટ્લાસ, વિવેરેના વીમા અને
હવાઈ આપીએ હોએ

ઈન્ડમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના મોપડા હખાવના રેન્યુ ઇન્વીસન્ટ
સર્વિસીસ કે રેપારના લાથરોન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઇમીગ્રેશનને હમલી
માલતોમા કોઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ હોએ.

રેશનલ ગ્યુન્યુઅલ લાર્ડ્સ એસોસીએશન આર્ટ આરકોરોશા અને રોઈંગાપર
ઈનરગુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,

Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

એક્ટ્રમ સુદ, ડાઇનોગ્રમ સુદ, વોઈશોબ, હવેર્સીમ એસ્ક,
સાઈક વોઈ એફીસ ડેસ્ક, પુસ્તક કેસ, ટેબલ, તબન શીફાયત
ભાવે ખરીદી શકશો. ભતે પધારી હાબ લેવા શુકશો નહિ.

—એકસ, ટેબલ અને ફીચન હરેસર—

૨ હમારી કેમરેખ નીચે તરવાર વાલ છે તેનો રટાક હવેર્લાં લઈ-
વાર રહે છે માત્ર રોહા માવેના પ્રાઈસ લીસ મનાવે અને વેપાર
માનવ વધારો

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP. J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

શુભ પ્રસંગો માટે ભેટ!

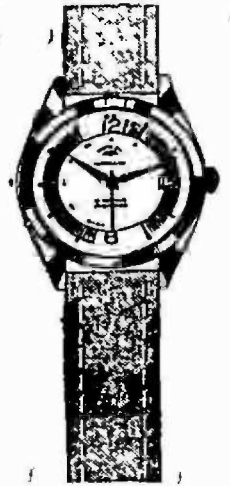
શ્રીઓ અને પુસ્તકો માટે

ઘડીયાળ!

૧૭, ૨૧ અને ૨૫ બ્યુલનાં
ઓટોમેટીક કેલેન્ડર.

- * રોમર
- * ફાઈરી
- * લેડો
- * રૂસર

વિગેરે દરેક ભાતનાં ઘડિયાળ.

ઉપરાંત પુસ્તકોનાં શર્ટ સુટ, પાયબમા વિ.
તેમજ બાળકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે.

બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન : ૮૩૫-૨૬૦૧.

વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.

૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, બેહાનીસબર્ગ.

બી-આઇ

મુંબઈ કરાંચી અને ઇસ્ટ
આફ્રીકાના બંદરો વચ્ચે
મુસાફરી કરે છે.

સ્વીમર કંપાલા ૩૧મી જાન્યુવારી આવશે
અને પમી ફેબ્રુવારી ૧૯૬૦ના ઉપરશે.

મુંબઈ અથવા કરાંચીનું બાહું.

ફસ્ટ ક્લાસ	એક	એરારક	વમર	પા. ૬૨-૦-૦
સેકન્ડ ક્લાસ	"	"	"	પા. ૧૦-૧૫-૦
થર્ડ ક્લાસ	"	"	"	પા. ૩૧-૧૦-૦

આઈનરી

નાન-વેલ્ટેરીયન	પા. ૫-૫-૦	નાન-વેલ્ટેરીયન	પા. ૧૦-૧૮-૦
વેલ્ટેરીયન	પા. ૪-૧૦-૦	વેલ્ટેરીયન	પા. ૧૦-૧૦-૦

વધુ માહિતી માટે મળો મા બખો:

શેખ હિમેદ એન્ડ સન્સ
(પીટી લીમીટેડ.)

૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, —ડરબન.

ટેલીફોન: ૨૦૪૩૨ — ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ "કરામત."